کۆرسی فێربوونی دەرمان

ئامادە کردن

بەشدار عبداللە / پەرستار

KakaLea

KakaLea

KakaLea

ئامادەکردن

بەشدار عبداللە / پەرستار 07507590057

بابەت:کۆرسی فێربوونی دەرمان

❤ بەناوی خودای بەخشندە و میهرەبان ❤

خولی فێربوونی دەرمانی یەکەم

وانەی یەکەم ❁

دەرمان زانی : pharmacologyیەکێکە لە بەشەکانی زانستی پزیشکی کە لە باس لە (دەرمان- سروشتەکەی وە هەروەها سروشت-بنچینەکەی لەگەڵ کاریگەری لەسەر لەش دەکات)

pharmacokinetic :

بریتیە لە کاریگەری لەش لەسەر دەرمان واتە کاتێک دەرمانێک دەدرێتە کەسێک لەش چی لێ دەکات و چی بەسەر دەهێنێت، کە ئەم کاریگەرییانە دەگرێتەوە:

١.هەڵمژین ٢.بڵاوبوونەوە ٣. یەکگرتن لەگەڵ پلازما پرۆتینەکان ٤.زیندەچالاکی و گۆڕانکاری ٥. کردنە دەرەوە

pharmacodynamic:

بریتیە لە کاریگەری دەرمان لەسەر لەشی مرۆڤ وە ئامانج لە چارەسەرکردن بە دەرمان بۆ پاراستنە لە نەخۆشی و بنبڕ کردنی نەخۆشی و کۆنترۆڵکردنی نەخۆشیە جۆراوجۆرەکان.

drug:

دەرمان :هەرماددەیەکە یان بەرهەمێکە کە بەکاردێت بۆ گۆڕینی هەر حاڵەتێکی نەخۆشی یان هەر حاڵەتێکی فەسلەجی لەش کە بۆ نەخۆش بەسوود بێت.

Agonist:

حاڵەتێکی کیمیاییە کە یەک دەگرێت لەگەڵ وەرگرەکانی لەش و چالاکی دەکات .

Antagonist:

ئەمەیان یەک دەگرێت لەگەڵ وەرگرەکانی لەش بەڵام چالاکیان کەم دەکات.

Receptor:

وەرگر :بریتیە لە چەند گەردێکی گەورەی تایبەتمەند کە لەسەر ڕووکاری خانەکان هەن یەکدەگرێت لەگەڵ دەرمان بۆ بەرهەمهێنانی کردارێکی دەرمانی.

adverse effect of drugs:

کاریگەری پێچەوانەی دەرمان

① side effect:

کاریگەریەکی نەویستراوە وەکو کاری ئەترۆپین Atropinکە دەبێتە هۆی وشک بونەوەی دەم .

② toxic effect :

ئەگەر بڕێکی زۆر دەرمان بەکاربهێنرێت کاریگەریەکی ژەهراوی دروست دەبێت لە لەشدا وەکو کاری phenobarbitalکە کێشە لە کۆئەندامی هەناسەدا دروست ئەکات.

③ Hyper senstivity and effect for pregnancy

④Idio syncrasy :

ئەمە شتێک نیە لە زمانی کوردیدا بە تەواوی ماناکەی بدات ، بەڵام دەتوانین بڵێین ئیشێکی کرد بەڵام بەسەر خۆیدا شکایەوە واتە کاریگەریەکی پێچەوانەی دروست کرد وەکو کاری phenobarbitalخۆی عادەتەن بۆ هێورکەرەوە بەکاردێت ، بەڵام زیاتر کەسەکە نائارام دەکات.

⑤Dependence:

هەندێک جۆری دەرمان دەبنە هۆی ئالوودەبوون و ڕاهاتنی نەخۆش لەسەر بەردەوام بەکارهێنانیان وەکو کاری دەرمانە خەوێنەرەکان .Hypnotics

هەندێک فاکتەرمان هەیە کاردەکاتە سەر کاری دەرمان کە ئەمانەن:

①Body weight:

کێشی لەش : نەخۆشێک لاواز بێت یاخود زۆر قەڵەو بێت ئەمە کاردەکاتە سەر گۆڕانی کاری دەرمان.
②Age:
بەپێی تەمەن دۆزی دەرمان دەگۆڕێت ، بۆ نمونە دۆزی دەرمانی منداڵێک جیاوازە لە کەسێکی بەتەمەن.
③sex
بە پێی ڕەگەز دۆزی دەرمان دەگۆڕێت بۆ نمونە ئافرەت دۆزێکی کەمتر وەردەگرێت لە پیاو.
④species and race
بە هەمان شێوە بە پێی نەژاد و نەتەوە دۆزی دەرمان دەگۆڕێت بۆ نمونە ڕەش پێستەکان دۆزێکی زیاتریان پێویستە.
⑤ Genetic
پێدانی دۆزی دەرمان تەنانەت لە نێوان ئەندامانی ماڵەوش جیاوازی هەیە بۆ نمونە خوشک و برا.
⑥route of administration
بێگومان ڕێگاکانی پێدانی دەرمانیش کاردەکەنە سەر کاری دەرمان وەکو ڕێگای I.V کە کاریگەری خێراترە لە ڕێگاکانی تر.
⑦time of administration
کاتی پێدانی دەرمانیش گرنگە و کاریگەری دەبێت لەسەر کاری دەرمان بۆ نمونە دەرمانە خەوێنەرەکان پێویستە بە دۆزێکی کەمتر وەر بگیرێن لە شەودا.
⑧Psycological state:
باری دەروونی نەخۆش پێویستە لەبەرچاو بگیرێت ئەوکەسانەی نا ئارامن پێویستە بڕێکی زیاتر دەرمانی هێورکەرەوە وەربگرن.
⑨Pathological state:
باری نەخۆشی نەخۆش دەرمان کارێکی باش دەکات ئەگەر پلەی گەرمی لەش ئاسایی بێت.

وانەی دووەم ❀

هەندێ سەربابەت و وشەی گرنگ لە بواری دەرمانزانیدا
ئەگەر تۆ دەتەوێت زانیاری تەواوت دەست بکەوێت سەبارەت بە دەرمان ئەوا پێویستە ئەم وشە و دەستەواژانە بزانیت سەبارەت بە دەرمانزانی

①Indication(pharmacological use)
بەکارهێنانی دەرمان واتە ئەم دەرمانە بۆ کێ بەکاردێت و بۆ چ حاڵەتێکی نەخۆشی بەکاردێت.
②Side effect
واتە کاریگەری لاوەکی ئەم دەرمانە چیە یاخود چ زیانێکی هەیە ،چونکە وەک ئاشکرایە هیچ دەرمانێک نیە بێ زەرەر و زیان بێت بۆ نمونە دەرمانە دژە زیندەییەکان لەوانەیە ببێتە هۆی سکچوون.
③Contraindication
واتە ئەم دەرمانە بۆ کێ بەکار نایەت، بەواتای ئەوە دێت ناتوانین هەموو دەرمانێک بۆ هەموو کەسێک بەکاربهێنین بۆ نمونە ڤۆلتارین بۆ کەسێک بەکارنایەت کە زەمتی خوێنی هەبێت یان بۆ کەسێک برینی گەدەی هەبێت.

④Dose
بریتیە لەو بڕە دەرمانەی کە پێویستە بدرێتە نەخۆش بۆ نمونە بڕی ٣٠ملگم بۆ هەرکیلۆیەک لە پێدانی ڤیالی Amoxicillin.
⑤ Composition of drug:
کە بە واتای ناوی زانستی دەرمانیش دێت واتە ئەم دەرمانە لەچی پێکهاتووە
⑥Pregnancy and lactation
ئەمە بەواتای ئەوە دێت ئایا ئەم دەرمانە بۆ ئەفرەتی دووگیان و دایکی شیردەر دەگونجێت.
کە دەرمانەکان دابەش دەکرێن بەسەر چەند کەیتیگۆری(جۆر)ێکدا.
* کەیتیگۆری Aواتە ئەم دەرمانە سەلامەتە .

*کەیتیگۆری Bواتە لەسەر مرۆڤ تاقی نەکراوەتەوە بەڵام دەتوانن بەکاریبهێنن لە ژێر چاودێری دکتۆر یان دەرمانساز.
*کەیتیگۆری Cواتە نابێت بەکاربهێنرێت و ناسەلامەتە، بەڵام هەندێ جار دکتۆری پسپۆڕ بەکاری دەهێنێت.
*کەیتیگۆری Dواتە بەکارنەهێنرێت بەڵام هەندێ جار دکتۆری پسپۆڕ بەکاری دەهێنێت.
*کەتیگۆری Xمەترسیدارترین گرووپی دەرمانن بە هیچ شێوەیەک نابێت بەکابهێنرێت.

⑦mechanism of action :

واتە ئەم دەرمانە کار لە چ بەشێکی لەش دەکات.

⑧Drugs interaction:

واتە ئەو دەرمانەی دەدرێتە نەخۆش لەگەڵ کام دەرمانی تر ئەگەری هەیە کارلێک بکات و کاریگەریەکی ئاڵۆز دروست بکات بۆ جەستە.

تێبینی//

١ . دەرمان بەزۆری لە جگەردا میتابۆلیزمی بەسەردا دێت .٢.دەرمان بەزۆری لە ڕێگەی میزەوە دەکرێتە دەرەوە

گرووپی دەرمانەکان

پێویستە دەرمانەکان لەڕێگەی گرووپەوە بخوێنرێت چونکە هەرگرووپێک سیفەتی تایبەتی خۆی هەیە و هەروەها دەتوانیت زانیاری زیاترت دەست بکەوێت لەڕێگەی گرووپەوە ، سەرەتا لە گرووپی دژە بەکتریاکانەوە دەست پێ دەکەین.

① گرووپی دژە بەکتریاکان((Antibiotics

ئەم گرووپە دەرمانە دژی بەکتریاکان دەجەنگن کە زیان بە لەشی مرۆڤ دەگەیەنن ، ئەمانەش دەکرێنە دوو بەش هەنێکیان پێیان دەوترێت

1. Broad spectrum antibiotic

واتە دەتوانن لەگەڵ زۆربەی بەکتریای گرام پۆزەتیف و نێگەتیڤەکان بجەنگن و لەناویان ببەن.

2. Narrow spectrum antibiotic

ئەم جۆرەیان تەنها دەتوانن دژی چەند بەکتریایەکی دیاریکراو کاربکەن ،بۆ نمونە تەنها دژی کرام پۆزەتیڤەکان یان بە تەنها دژی گرام نێگەتیڤەکان.

دوو زاراوەی ترمان هەیە هەر سەبارەت بە دژە بەکتریاکان ئەوانیش

1.Bactrio static

ئەمە بە واتای ئەوەدێت گەشەی بەکتریا خاو دەکاتەوە یان دەیوەستێنێت.

2.Bacrio cidal

ئەمەیان واتە ڕاستەوخۆ بەکتریاکە دەکوژێت.

لە کاتێکدا تۆ دەرمانی دژە بەکتریا بۆ کەسێک دەنوسێت پێویستە ڕەچاوی ئەم خاڵانە بکەیت.

١ . کۆئەندامی بەرگری نەخۆش .٢. کێشەی گوچیلە .٣. کێشەی جگەر.٤. لاوازی سوڕی خوێن .٥. ئافرەتی دووگیان.٦. دایکی شیردەر.٧. تەمەن.

بە عام ئەو مضاعەفاتانەی کە ڕووبەڕوومان دەبێتەوە لەکاتی وەرگرتنی ئەنتی بایۆتیکەکاندا ئەمانەن:

* حەساسیەت * ژەهراوی بوون * ئیلتیهابی زۆر

تێبینی//

دەتوانین چەند جۆرێک دژەبەکتریا بەیەکەوە بەکار بهێنین، بەڵام لە هەموو کەیسێکدا نابێت بۆ نمونە لە،کەیسی نەخۆشی سیلدا دەتوانرێت سێ تا چوار ئەنتی بایۆتیکی جیاواز بدرێت.

وانەی سێیەم ❀

گرووپی سیفالۆسپۆرین((Cephalosporin´s group

first group of antibiotics

ئەم گرووپە دەرمانە سەر بە گرووپی دژە بەکتریایە و چوار نەوەی هەیە ،کە شێوازی کارکردنی Bactrio staticە

واتە گەشەی بەکتریاکان دەوەستێنێت.
نمونە بۆ نەوەی یەکەم بریتیە لە

* Cephalexin(keflex)
Dose: (125 + 250+ 500+750)mg 1*4 for adult 30mg/1kg
for pediatric syrup >> (0.5 - 2)cc/kg
presented by :(syrup+tablet+capsul)
for pregnancy and lactation : category- B -
نمونە بۆ نەوەی دووەم
*Cefuroxime
Dose:(125+250+500+750) 1*2
presented by : (syrup + tab +vial)
for pregnancy and lactation : category - B -
نمونە بۆ نەوەی سێیەم
*Cefixime(Suprax or Toprax)
Dose: (100 +200 +400)mg 1*2 or 1*1 for adult 20mg/1kg
for pediatric 0.4 cc/kg
presented by : (syrup +tab +cap)
for pregnancy and lactation :catrgory - B -
* Ceftriaxon
Dose : (500 +1000+2000) mg 1*2

presented by (only by vial)
about pregnancy and lactation : category - B -
* Cefotaxime (Claforan)
Dose : (500 +1000+ 2000)mg 1*2
presented by : (only by vial)
about pregnancy and lactation: category -B -
نمونە بۆ نەوەی چوارەم
*Cefipime
Dose: (200+ 500+1000+2000) mg 1*1 or 1*2
presented by: (tab+ vial +syrup)
aboute pregnancy and lactation : category - B -

Indications
① Tonsillitis هەوکردنی لەوزەتێنەکان ② skin infection هەوکردنی پێست ③ urinary tract infectionهەوکردنی کۆئەندامی میزەڕۆ
④ Respirtory tract infection
هەوکردنی کۆئەندامی هەناسە
⑤ Ear infection هەوکردنی گوێ ⑥ Gonorrhea نەخۆشی گۆنۆریا
⑦ Heamophilus influnza
⑧ Tooth infection هەوکردنی ددان ⑨ after surgery as prophylaxis لە دوای عەمەلیات
Contra indication

بۆ هەرکەسێک حەساسیەتی بە پێکهاتەکانی ئەم دەرمانە هەبێت ، بەکارنایەت.
Side effect
١. حەساسیەتی پێست ٢. سکچوون ٣. هێڵنج و ڕشانەوە
وانەی چوارم ❀
pencilline group
گروپی پەنسلین:ئەم گرووپەش سەر بە دژەبەکتریاکانە ، واتە بۆ کەسێک بەکاردێت کە توشی هەوکردن بووبێت بەهۆی بەکتریاوە.

نمونە بۆ ئەم گرووپە دەرمانە
①Amoxicillin(amoxil , panamox)
Dose :(125 +250 + 500 + 1000) mg 1*3
presented by : ① syrup ② capsul ③ tab ④ vial
for adult >> (30 mg/ 1kg) cap/tab/vial
for pediatric >> (0.8 cc/ 1kg)
Safe in pregnancy
② Ampicilline 1*3 or 1*4
Dose: (125 +250 +500) mg
presented by : ① capsul ② vial ③ syrup
safe in pregnancy
③ Amoxiclave (amoxicilline + clavulanic acid)1*2 or 1* 3
Dosage :(156 + 312 + 375 + 625 + 1000) mg
for adult >> (20 - 40) mg / 1kg for pediatric >> (0.5 -1) cc/1kg

presented by :
① syrup ② cap ③ tab ④ vial
safe in pregnancy
④ Ampiclox (Ampicillin + Cloxacilline)
Dose: (125 +250 + 500) mg 1*4
for adult : 30 mg / 1kg for pediatric : (0.8 cc/kg)
safe in pregnancy
بەکارهێنانەکانی
Indications
①Tonsillitis
هەوکردنی لەوزەتێنەکاان
② sinusitis
هەوکردنی جیوبەکان
③ skin infection
هەوکردنی پێست
④ UTI (Urinary Tract Infection)
هەوکردنی کۆئەندامی میزەڕۆ
⑤ Post Operative
دوای نەشتەرگەری

⑤ Ear infection
هەوکردنی گوێ
⑥URTI (Upper Respirtory Tract Infection)
هەوکردنی کۆئەندامی هەناسە
⑦ Chest infection
هەوکردنی سنگ
Mechanism of action :
میکانیزمی کارکردنی گرووپی پەنسلین
Bacteriostatic
گەشەی بەکتریاکان هێواش دەکاتەوە یان دەیوەستێنێت
Adverse effect of pencilline group :
کاریگەری لاوەکی گرووپی پەنسلین
① Hypersenstivity
حەساسیەتیکی زۆر
②Kidny problem and nephritis
کێشەی گورچیلە
③ platelet disfunction
کێشە لە پەرەکانی خوێندا
④diarrhoea
سکچوون

Contra-Indication
بۆ کێ بەکارنایەت ئەم گرووپە دەرمانە؟؟
بۆ هەر کەسێک حەساسیەتی بە هەر ماددەیەکی ئەم گرووپە هەبێت بەکارنایەت.
⑤ Pencilline G Procain
دەرمانێکی تری ئەم گرووپە دەرمانەیە ، کە بەهۆی مضاعەفاتەکانیەوە ئێستا کەمتر بەکاردێت.
وانەی پێنجەم✿
Protine synthesis inhibitor of bacteria group
گرووپی ڕێگر لە دروستبوونی پرۆتینی بەکتریا
نمونە بۆ ئەم گرووپە
① Tetracycline
Bactriostatic , it is broad spectrum antibiotic .
تێتراسایکلین نمونەی ئەم گرووپە دەرمانەیە ، گەشەی بەکتریاکە هێواش دەکاتەوە یان دەیوەستێنێت بۆ هەردوو بەکتریای گرام پۆزەتیف و نێگەتیڤیش کاردەکات ، بە عام بۆ هەوکردنیش بەکاردێن.
Dose : (250 +500) 1*3
presented by :① cap ② skin ointment ③ topical eye ointment
for pregnancy and lactation : category - C -
may cause cleft lip and cleft palate !!!
لەوانەیە ببێتە هۆی کونبوونی لێوی کۆرپەلە یان مەڵاشووی!!

Adverse effect of tetracycline
①GIT (Gastro Intestinal Tract) irritation
ڕووشانی کۆئەندامی هەرس

② Renal toxicity
ژەهراویبوونی گورچیلە

③ may cause skin allergy
لەوانەیە ببێتە هۆی حەساسیەتی پێست
④ Photo senstivity
هەستیاری بە ڕووناکی
⑤ effect on bones
کاریگەری لەسەر ئێسکەکان

Indications of tetracycline
① tooth infection
ئیلتیهابی ددان
② skin infection
ئیلتیهابی پێست
③ brucellosis
تای ماڵتا
④ acne
زیپکە
⑤ cholera and pneumonia ,mostly for cholera
بۆ کۆلێرا و هەوکردنی سیپەکان ، زیاتر بۆ کۆلێرا بەکاردێت
⑥ we can use for peptic ulcer with combination of (metronidazole ,bismuth subsalicylate)
دەتوانین بۆکەسی توشبوو بە قورحەی مەعیدە بەکاربهێنرێت لەگەڵ دەرمانی (میترۆنیدازۆل ، بیسمەث سەب سالی سایلەیت)

Contra - Indication
① children under 12 years old.
منداڵی خوار تەمەن دوازدە ساڵ.
② for pregnant women and breast feeding mother.
بۆ دایکی شیردەر و ئافرەتی دووگیان.
③ If the Case have allergy by tetracycline
بۆ هەر کەسێک حەساسیەتی بە تێترا هەبێت.
تێبینی//تێتراسایکلین دەرمانێکە ماوەی کارکردنی کورتە لە لەشدا بەڵام (دۆکسی سایکلین) کەپێشی دەوترێت (دۆکسی دۆر) کە دەرمانێکە لە تێتراوە وەرگیراوە ماوەی کارکردنی درێژترەلە لەشماندا .

② Doxicycliine (Doxidor) 1*1
Dose :(100 + 200)mg
presented by : cap
(indication + contra indication + mechanim of action + side effect) is the same as tetracycline.

تێبینی ٢ // لەماوەی بەکارهێنانی تێتراسایکلیندا بە هیچ شێوەیەک شیر مەخۆرەوە چونکە ئەم دەرمانە لەگەڵ ماددەی کالیسیۆم و دەرمانی دەرمانی ئەنتائەسیدەکان کارلێکدەکات.
③ Minocycline نمونەیەکی تری ئەم گرووپەیە
وانەی شەشەم ✿

Macrolides group

گرووپی ماکرۆلیدەکان

They are broad spectrum

دژی بەکتریای گرام پۆزەتیف و نێگەتیف کاردەکەن.

نمونەی ئەم گرووپە دەرمانە

① Erythromycin 1*3 or 1*4

Dose : (125 + 250 +500) mg

Presented by : ① Syrup ② Gel ③ Cap ④ Tab ⑤ Eye ointment

about pregnancy and lactation : category - B -

② Azithromycine 1*1 or 1*2

Dose : over 45 kg 500 mg once daily or 250 mg twice daily .

بۆ کەسێک کێشی 45 کیلۆ بێت 500 ملگم ڕۆژانە یەکجار ، 250 ملگم ڕۆژانە دوو جار .

pediatric syrup (0.4 - 0.6) cc/kg 1*1 (100 +200 + 250 +500)

عادەتەن بۆ ماوەی سێ ڕۆژ بەکاردێت ، بەڵام ئەگەر حاڵەتەکە قورس بوو بۆ نمونە منداڵێک ئیلیهابێکی زۆری هەبوو لە لەوزەتێنەکانیدا ئەوا تا پێنج ڕۆژ دەتوانرێت بەکار بهێنرێت.

presented by : ① syrup ② Tab

category - B - about pregnancy it means you can only use under doctor´s observation.

③ Clarithromycin 1*2

Dose : (250 + 500) mg

Presented by (cap + tab)

Ctegory -C- never use during pregnancy

④ Clindamycin

نمونەیەکی ترە لەم گرووپە کە بە چەند شێوازێک دروست دەکرێت (دەرزی ، شروب ، کەپسول ، کرێمی ژنانە ، جێڵ) ، کە هەریەکە و کاتی جیاوازی بەکارهێنانیان هەیە واتە بە پێی شێوازی دروست کردنی دەگۆڕێت ، بەکارهێنانەکەشی دیارە بۆ ئیلتیهابات بەکاردێت ، بەڵام بە زۆری بۆ زیپکە بەکاردێت KakaLea

⑤ Cloramphenicol

هەر سەر بەم گرووپەیە ، بەڵام بەهۆی زیانەکانیەوە لە ڕۆژانی ئەمڕۆدا کەم بەکاردەهێنرێت .

Indication

بەکارهێنانەکانی

① Follicular tonsilitis ② Skin infection ③ acne (erythromycin gel) ④ chest infection ⑤ travel diarrhoea

⑥ typhoid fever (Azithromycin) ⑦ Respirtory tract infection ⑧ Dental infection

Side effects

① diarrhoea ② vomiting ③ hypersenstivity ④ may cause anemia

Contra-Indication

① Allergy to any component of the group .

هەبوونی حەساسیەت بە هەر مادەیەکی ئەم گرووپە دەرمانە.

② Hepatic (liver) disease ,because mainly metabolized in liver.

نەخۆشی جگەر ، لەبەرئەوەی بەگشتی میتابۆلیزمەکان لە جگەردا ڕوودەدەن.

وانەی حەوتەم ❀

(Aminoglycosides)

① The group are Bacteriocidal .

ئەم گرووپە ڕاستەوخۆ بەکتریاکە دەکوژن.

②Norrow spectrum bacteria (G --)

دژی هەندێ بەکتریای گرام نێگەتیڤ کاردەکەن.

③The drugs of this group not use orally used prenatally (I.V +I.M), because not absorb from GIT .

ئەم گرووپە دەرمانە بە ڕێگای دەم نادرێت تەنها بە ڕێگای دەرزی هەیە چونکە لەڕێگەی کۆئەندامی هەرسەوە هەڵنامژرێن.

Examples

① Gentamycine (Garamycine)

Dose : (20 +40 + 80)mg by ampul 1*2 or 1*3

(eye ointment 1*1) (skin ointment 1*1)

about pregnancy and lactation : category - C -

② Amikacin 1*2 or 1*3 (50 +100 + 125 +250 +500)mg /ml

③Tobramycine

Indication

① UTI (Urinary Tract Infection)

هەوکردنی کۆئەندامی میز ومیزەڕۆ

② Respirtory infection

هەوکردنی کۆئەندامی هەناسە

③ Skin infection

هەوکردنی پێست

④ Meningitis

نەخۆشی التهاب سحایا (هەوکردنی پەردەکانی مێشک)

Contra-Indication

① Renal failure case ② Hearing problem case ③ Hypersenstivity by aminoglycoside group

④Myastina gravis (it is Auto immune disease commonly in children)

Side effects

① Ototoxicity and cause hearing impairment ② Kidney problem and nephritis

③Hyper senstivity④ Neuro muscular blocked.

تێبینی //

هەروەک لە سەرەتادا باسمان کرد زۆربەی دەرمانەکانی کە سەر بەم گرووپەن بەکاردەهێنرێن تەنها بە ڕێگای دەرزی هەن ، بەڵام ئێمە دەرمانیشمان هەیە سەر بەم گرووپەن و بە ئۆرەڵی دەدرێنە نەخۆش ، بەڵام تەنها بۆ هەندێک حاڵەتی تایبەت دەبێت وەکو عەمەلیاتی ڕیخۆڵە وکۆڵۆن Colonoctomy))

نمونەی ئەم دەرمانانەش(Neomycin + Kanamycin +paromomycin)

تێبینی ٢// بەهیچ شێوەیەک جێنتامایسین لەگەڵ (Furosemide)بەکارمەهێنە.

وانەی هەشتەم✿

Flouroqionolone

ئەمانەش گروپێکی تری دژە بەکتریاکانن لە جۆری (wide spectrum) واتە دژی بەکتریای گرام نێگەتیڤ و پۆزەتیڤیش کاردەکەن، کاریگەریەکی باشیان هەیە زۆر جۆری نەخۆشیەکان.

MOA

The group are bactriocidal.

Examples

① Ciprofloxacin(ciprodar)

Dosage (200 + 250 + 400 + 500 + 750 +1000) mg (250 + 500)mg 1*2 (750 +1000)mg 1*1

presented by ① Drop (Eye + Ear)② Tab ③ vial or solution

about pregnancy and lactation : Category - C -

Note// Ciprodar is one of the potent drug .

سیپرۆدار یەکێکە لە دەرمانە بەقوەتەکان.

② Levofloxacin (Levo-denk or Avoxin)

Dosage 1*1 or 1*2 (250 + 500 +750)mg as tab 5 mg/ml as eye drop 25 mg/ml as syrup

About pregnancy and lactation : Category -C-

③ Norfloxacin (noroxin)

Dosage (400)mg 1*2

about pregnancy and lactation category - C -

④ Gatifloxacine (tymer + zymer)

Dosage(200 + 400)mg as tab

⑤ Ofloxacine (floxin)

Dosage (200 + 300 + 400)mg as tab 1*2 and as Ear drop

بۆ تەمەنی شەش مانگ تا دوانزە ساڵ بۆ ماوەی حەوت ڕۆژ پێنج قطرە ١٢ سەعات جارێک.

بۆ تەمەنی سەروو دوانزە ساڵ بۆ ماوەی حەوت ڕۆژ دە قطرە ١٢ سەعات جارێک.

And as Eye drop

بۆ ڕۆژی یەکەم و دووەم (6*1) یەک بۆ دوو قطرە

بۆ ڕۆژی سێیەم تا حەوتەم (4*1) یەک بۆ دوو قطرە.

about pregnancy and lactation category - C -

Indications

①UTI (Urinary Tract Infection)

التیهابی کۆئەندامی میز و میزەڕۆ.

②Otitismedia

التیهابی گوێی ناوەڕاست

③Gonorrhea

نەخۆشی سوزەنەک

④Typhoid fever

گرانەتا

⑤STD(Sexually Transmited disease)

نەخۆشیە سێکسیە گوازراوەکان.

⑥ prostitis

پرۆستات

⑦Ear infection
هەوكردنی گوێ
⑧Anthrax
نەخۆشی ئەنثراكس
Side effect of flouroquinolone
① Headache ② Dizziness③ Nausea④ Diarrhea⑤ Phototoxicity⑥ may cause allergy⑦ crystall uria
Contra - indication
① pregnant women + renal failure case②children under (18) years old.
چونكە ڕێدەگرێت لە گەشەی كرکڕاگەكان.
③Epilepsy
تێبینی //
سەرچاوە نوێیەكان دەڵێن سیپرۆدار ڕێژەی گلوگۆز لە خوێندا بەرز دەكاتەوە ، بۆیە لە نەخۆشی شەكرەدا بەكارنەهێنرێت باشترە.
وانەی نۆیەم ❀
دەرمانەكانی دژە كەڕوو

Azoles group
This group is Antibacterial and Antiprotozoal
ئەم گرووپە دەرمانە هەم دژە بەكتریان هەم دژە كەڕوون.
① Mitronidazole (flagyl)
KakaLea
Dosage 1*3 (125 + 200)mg by syrup (250 + 400 + 500) mg by tab
Presented by : ① syrup ② tab ③bottle or solution ④ suppository.
about pregnancy and lactation :
some of sources says category - B - and many sources says that is category - C - so avoid it during pregnancy .
هەندێک لە سەرچاوەكان دەڵێن كەتیگۆری Bهەندێكی تر لە سەرچاوەكان دەڵێن كەتگۆری Cبۆیە وا باشترە بەكارنەهێنرێت.
② Tindazole (Fysigyn) 1*2 or 1*4
Antibiotic & Antiprotozoal
Dosage (250 + 500)mg
presented by : ① syrup ② tab
Category - C -
Indications :
① Intra abdominal infection② tooth infection ③ giardiasis ④ Diarrhoea caused by bacteria and protozoa⑤ Pelvic infection⑥wound infection ⑦ brain abscess
Side effect
① Unplesant metalic taste in mouth.② Headache③ Dizziness④ Rash
Contra - Indication
① pregnant women

③Nitrofurantoin 1*3

It is norrow spectrum antibiotic , (it is used to UTI).

Dosage (5 + 50)mg

presented by : ① syrup ② tab

Indication

① UTI

Contra - Indication

① never use during type one DM.② if you have allergy to nutrofuranation

Side effects

① Dizziness② Nausea ③ Allergy ④ may cause musle pain.

وانەی دەیەم ❁

Anti fungal

ئەم دەرمانانە بۆ ئەو کەسانە بەکاردێن کە تووشی هەوکردن بوون بەهۆی کەڕووەوە کە پێی دەڵێن ((mycosis، نەخۆشیە کەڕوویەکان یان هەوکردنە کەڕوویەکان بەسەر سێ بەشدا دابەش دەکرێن:

①superficial

ڕووکەشی

②sub cutaneuse

ژێر پێست

③systimatic

ناوەکی

چارەسەریش بەپێی جۆری نەخۆشی دیاری دەکرێت.

①Superficial mycosis

Examples(Griseofluvin + mycostatin(nystatin) + myconazole (myconeol) + Clotrimazole (fugidine)

①Mycostatin (nystatin)

Dosage (1*3) Orally (cap + tab) > (500,000 + 100,000) Unit

Suspention or Syrup > (100,000 + 400,000 + 600,000) Unit

presented by

① ointment (cream or lotion) for skin② oral suspention or syrup ③ tab & cap

Category - B -

use for superfiacial and systimatic mycosis

Indications of nystatine

①oral candidiasis

کەڕووی ناو دەم

②vaginal candidiasis

کەڕووی زێ

③intestinal candidiasis

کەڕووی ڕیخۆڵەکان

④skin disease caused by fungi

نەخۆشی پێست کە هۆکارەکەی کەڕوو بێت

⑤ fungi infection in (nail + toe + finger)

التیهاب بەهۆی کەڕووەوە لە (نینۆک + پەنجەکانی دەست + پەنجەکانی قاچ)

Side effects of nystatin

① nausea & vomiting

هێڵنج و ڕشانەوە

② Gastro intestinal disturbance

تێکچونی گەدە

Contra - indication

بۆ هەرکەسێک حەساسیەتی بە پێکهاتەکانی ئەم دەرمانە هەبێت.

Note//

antifungal drugs may cause hair loss

دەرمانەکانی دژە کەڕوو لەوانەیە ببنە هۆی هەڵوەرینی قژ.

② Sub-Cutaneous

examples (Ketoconazole + Amphotericin + Fluconazole)

①Kitoconazole : used for many types of fungal infection especially (skin + vaginal + GIT)

بەکاردێت بۆ زۆر جۆری هەوکردنی کەڕووەکان بە تایبەت (پێست + زێ + کۆئەندامی هەرس)

presented by ①Tab (200) mg ② cream③ shampoo

Used twice weekly or more or less according to the situation

دووجار لە هەفتەیەکدا یان زیاتر یان کەمتر بەپێی حاڵەت دەگۆڕێت.

contra- indication

① don´t use during pregnancy

لەکاتی دووگیانیدا بەکاری مەهێنە.

② don´t use if you have liver disease

لەکاتی بوونی کێشە لە جگەردا بەکاری مەهێنە.

③ after using try don´t drive because it may cause mild dizziness.

دوای بەکارهێنانی هەوڵ بدە شۆفێری نەکەیت چونکە دەبێتە هۆی گێژ بوون.

② Fluconazole

you can use for many types of fungal infection ,and has a good effect .

بۆ زۆر جۆری هەوکردن بەهۆی کەڕووەوە بەکاردێت وە کاریگەری باشیشی هەیە.

Presented by ①Tab (50 + 100 + 150 + 300)mg ② Injectable 2 mg ③ Syrup (10 + 40)mg

پێدانی بڕی دەرمان بە پێی نەخۆشیەکە دەگۆڕێت .

Contra - indication

① Don´t use during pregnancy ② Don´t use if you have liver & kidney problem .

③ Don´t use if you have heart problem and lack minerals

وانەی یازدەم ✿

Anti-viral Medications:

دەرمانەکانی دژی نەخۆشیە ڤایرۆسیەکان

دژە ڤایرۆسەکان: ئەو جۆرەی دەرمانن، کەوا بەکاردێن بەتایبەتی بۆ هەوکردنی ڤایرۆسی، واتا هەوکردنێک بەهۆی ڤایرۆسەوە دروست بوبێت.

کار دەکەن بە کوشتن یاخود ڕێگری کردن لە گەشەسەندنی ڤایرۆسەکان

Examples

Acyclovir ,Valacyclovir ,Famiclovir ,
Foscarnet ,Valganciclovir
① Acyclovir

Dosage ① Tab (200 + 400 + 600 + 800)mg ② syrup (40 + 80) mg ③ Cap (200) mg ④ cream

ژمە پێدانی دەرمانەکە دەگۆڕێت بە پێی جۆری نەخۆشی و ئەو بڕەی بۆ نەخۆش دیاریکراوە.
بەکارهێنانی بە عام وتمان بۆ نەخۆشیە ڤایرۆسیەکانی وەکو هەلامەت ، تامێسک ، سەرمای وەرزی ، ئیکزیمای پێست ، برینی ناو دەم ، دڕکەو مێکوتە
لە بارەی ئافرەتی دووگیانەوە
دکتۆر دەبێت بڕیاری بەکارهێنانی بدات
بۆ کێ بەکارنایەت
١. کەسێک کە مەناعەی دابەزیبێت. ٢. کەسێک کێشەی گورچیلەی هەبێت.
زیانی لاوەکی
١. سک چوون ٢. ڕشانەوە ٣. تا ٤. سەرئێشە ٥. سک ئێشە
② Valaciclovir
① Tab (250 + 500 +1000) mg
بەکارهێنان
بۆ هەوکردنی ڤایرۆسی بەکاردێت
پێدانی بڕە دەرمان:
دەگۆڕێت بە پێی جۆری دەرمانی دیاریکراو بۆ نەخۆش بە پێی سیستەمی بەرگری نەخۆش بە پێی تەندروستی گورچیلەی نەخۆش
بۆ کێ بەکارنایەت :
١. بۆ منالی خوار تەمەنی ١٢ ساڵ. ٢. بۆ کەسی بە تەمەن سەروو ٦٥ ساڵ . ٣. بۆ کەسێک مەناعەی تەواو نیە .
زیانی لاوەکی
سەرئێشە ، هێڵنج و ڕشانەوە ، سەرگێژخواردن ، سکچوون
Antiviral drugs for hepatitis and other viruses
① Inter ferons ② Rebivirin
دەرمانی دژە ڤایرۆسی ترمان هەیە کە بۆ هەوکردنی جگەرو نەخۆشیە ڤایرۆسیەکانی تر بەکاردێن کە ئەمانەن

دوانەی دوانزادەهەم
دەرمانەکانی دژە کرم
Anthelmintic Drugs:
Anthelmintics is a group
ئەو گرووپەی دەرمانانن کەوا بەشێکن لە دژە مشەخۆرەکان،
کەوا هەڵدەستن بە دەرکردنی کرمە مەشخۆرەکان.
وە هەروەها جۆرەکانی تری مشەخۆری ناوەوەی لەش، بە کوشتن یان وڕکردنیان (گێژکردنیان یان لەکارخستنیان)،
بەبێ دروست کردنی کێشەی بەرچاو بۆ خانەخوێکە.
✓ بەشێوەیەکی گشتی ئەم دەرمانانە بەکاردەهێنرێن بۆ
١-لەناوبردن و کوشتنی کرمی ڕیخۆڵە و کۆئەندامی هەرس٢- هەندێک جار مشەخۆرەکانیش لە ناو دەبەن
Examples for this group
Albendazole , Mebendazole , praziquantel

① Mebendazole

Tab (100)mgsyrup (20 +100)mg/ml

بڕی پێدانی و ژەمە دەرمانەکە ئەگۆڕێت بە پێی جۆری کرم و تەمەنی کەسەکە.

لە بارەی دووگیانیەوە :

لە سێ مانگی یەکەمدا بەکاری مەهێنە ، لەمانگەکانی تریشدا بێ پرسی دکتۆر بەکاری مەهێنە .

بۆ کێ بەکارنایەت :

بۆ منداڵی خوار تەمەنی دووساڵ بەکاری مەهێنە

② Albendazole

Tab (200 + 400) mg syrup (20)mg/ml

زیانی لاوەکی ئەم دەرمانانە بە عام

سک چوون ، هێڵنج و ڕشانەوە ، گێژ بوون ، تا ، خەواڵوویی ، کێشە بۆ جگەر ، کێشە بۆ گەدە.

گرنگترین ئەو کرمانەی بەهۆی ئەم کۆمەڵە دەرمانەوە دەمرن

●PinWorm●RoundWorm(Ascaris)●WhipWorm●HookWorm●Giardia Duodenalis

دەرمانەکانی ئەم کۆمەڵەیە چۆن کاردەکەن وکرمەکان لە ناو دەبەن ؟

کاردەکەن بە لەناوبردنی کرمەکان و جیاکردنەوەیان یاخود توانای پەردەی پلازمایان ناهێلێت.

وانەی سێزدەهەم ❁

Glucocortico steroids

Steroid group

ستیرۆید : هۆرمۆنێکە بە شێوەیەکی سروشتی لە ناو لەشی مروڤدا بوونی هەیە ، چەند فرمانێکیان هەیە لە لەشدا بۆ نمونە (هۆرمۆنی گەشە یان هۆرمۆنی جنسین وەک تێستۆستیرۆن و ئیسترادیۆڵ)

ئەم هۆرمۆنە پێکهاتەیەکی ئەندامیە لە خانەکاندا لەلایەن کۆرتیزۆڵەوە بە دەست دەهێنرێت.

وە هەندێ دەرمانمان هەیە سەر بەم گرووپەن:

Drugs like

① Dexamethason (decadron or dekort or dexon)

Dosage once daily 1*1 (0.5 + 2 + 4 + 8)mg by syrup + Ampule + tab

② Hydrocortison (Alfacort + H.C)

tab (5 +10 + 20)mg vial (100 + 300)mg cream and ointment 100 mg by vial once daily 40mg by orally once daily

ئەوپەڕی ٤٠ملگم لە ڕۆژێکدا دەدرێت بەڕێگەی دەم

③ Betamethasone (Betonsam or becort)

0.6 + 0.5 mg by tab 4mg by ampule cream +ointment +lotion once to three times daily

④Flourometholone (Fluca + F.M.L + Flucort ⑤Clobetasole (dermodin)⑥prednisolone

⑦ Triamcinolone (kenacort)⑧Beclomethasone (becotide or betnovate)

M.O.A

* they decrease immunity response

وەڵامدانەوەی بەرگری کەم دەکەنەوە .

* they enter the cells by passive diffusion ,

دەچنە ناو خانەکانەوە بە ڕێگەی بڵاوبونەوەی ناچالاک

then bind with DNA, then lead to biological

دەنوسێن بە DNA، دواتر کاریگەری بایۆلۆجی ڕوودەدات

effect , reduce inflammation
هەوکردن کەم دەبێتەوە.

Indication

① skin allergy
حەساسیەتی پێست

② Repirtory Problem (cough , allergy)

③ Rheumatic arthritis
هەوکردنی جومگەی ڕوماتیزمی

④ Gout disease

⑤ Cancer (brain - lungs - prostate)
شێرپەنجە (مێشک - سییەکان - پرۆستات)

⑥ skin inflammation
هەوکردنی پێست

⑦ Eye inflammation
هەوکردنی چاو

⑧ Asthma
ڕەبۆ

Contra - indication

① kidney problem
کەسێک کێشەی گورچیلەی هەبێت

② Diabitic mellitus because the hormone increase level of glucose.
نەخۆشی شەکرە چونکە ئەم هۆرمۆنە ئاستی ئاستی گلوگۆز بەرز ئەکاتەوە

③ Dexamethasone and hydrocortison contain sodium contraindicated in hypertention case
دێکسا و هایدرۆکۆرتیزۆن سۆدیۆم لە پێکهاتەیاندا هەیە بۆیە لە حاڵەتی بەرزی زەختدا بەکارنایەت .

④ contra indicated in osteoporosis.
لەحاڵەتی فتشەلبوونی ئێسکەکاندا بەکارنایەت.

⑤ if you have low immunity
ئەگەر دابەزینی مەناعەت هەیە.

Side effects

① increase glucos level
ڕێژەی گلوگۆز بەرزدەکاتەوە

② increase appetite and bloating
هەستی برسیەتی زیاد ئەکات و وای لێدەکات بئاوسێت

③ acne
زیپکە

④ insomnia (because change mood)
خەوزڕان (چونکە گۆڕانکاری لە باری دەروونی کەسەکەدا ئەکات)

⑤ slow wound healing
درەنگ برینەکان چاک دەبنەوە

⑥ nausea and stomach pain
هێڵنج و ئازاری مەعیدە
⑦ muscle weakness
لاوازی ماسولکەکان
⑧ dry skin and discoloration
گۆڕانی ڕەنگی پێست و وشکبوونەوەی پێست
⑨ Dizziness
سەرگێژخواردن
about pregnancy
this group may be used in many special conditions for pregnant women , but never use without doctor´s advice
ئەم گرووپە لەوانەیە بۆ هەندێ حاڵەتی تایبەت بەکاربهێنرێن بۆ ئافرەتی دووگیان ، بەڵام بەبێ ئامۆژگاری دکتۆر هەرگیز بەکاری مەهێنە.
Note//
١ . لەوانەیە لەگەڵ (ئەسپیرین ، پریگابلین ، فیرۆسماید) کارلێک بکات.
٢ . ستیرۆید هۆرمۆن زیاد لە پێنج ڕۆژ بەکار مەهێنە ئەگەر بە ڕێگەی دەم و دەرزی I.V او I.Mبوو ، وە لە سێ ڕۆژ زیاتر بەکاریمەهێنە ئەگەر بۆ التیهابی چاو بەکارت هێنا چونکە دەبێتە هۆی ئاوی سپی چاو
وانەی چواردەم✿ .
NSAIDs (Non Steroid Anti Inflammatory Drugs)
ئەم گرووپە دەرمانە کاردەکەنە سەر ئەنزیمی Coxو کاری ڕادەگرن و ناهێڵن کاربکات ، کە ئەم ئەنزیمە ڕۆڵی هەیە لە گواستنەوەی ئازار و ئیلتیهاب لەلەشی مرۆڤدا ، پرۆستاگلاندین گوێزەرەوەی ئەم ئەنزیمەیە
Examples
① Paracetamole (Adol + Panadol + dolipran)
Dosage (125 + 250 + 500+ 1000)mg 1*3 or1*4
هەرچەندە سەر بەگرووپەکە نیە ،بەڵام میکانیزمی کارکردنی نزیکە لە گرووپەکەوە لەگەڵ ئەم گرووپە باسی دەکەین.
safe during pregnancy
presented by (syrup + tab + bottle + suppository)
② diclofinac sodium (olfen or voltarin)
Dosage (12.5 + 50 + 75 + 100+ 250)mg
دەتوانرێت یەک بۆ سێ جار بەکاربهێنرێت.
بەڵام لە ١٠٠ ملگم زیاتر بەکارمەهێنە لە ماوەی ٢٤ کاتژمێردا .
presented by (tab & cap , gel , spra , ampule , eye drop , pad , suppository)
about pregnancy and lactation
لەسێ مانگی کۆتایی دووگیانیدا بەکاری مەهێنە
لەماوەی شیر پێداندا بەکاری مەهێنە.
③Diclofinac pottasium (Voltfast) 1*2 or 1* 3
Dosage (50 + 25)mg presented by (tab , cap , powder , suppository)
pregnancy >> category - B -
④ mefenamic acid (ponstan + piostan)1* 2 or 1*3
Dosage (100 + 250 + 500) presented by (tab + cap + syrup)
pregnancy category - c -

⑤ Ibuprofen (profen + zhlo pain) 1*2 or 1*3 presented by (tab + syrup) Dosage (100 + 200 + 400 +600 + 800)mg

pregnancy and lactation - category - C -

⑥ Acetyle ssalicilycle acid (Asprin) 1* 1

Dosage (50 + 80 + 100 + 200 + 300)mg

about pregnancy category - C-

⑦ piroxicam (feldene) 1*1 Dosage (10 + 20) mg

about pregnancy category - c -

⑧ meloxicam (mobic) 1* 2 or 1* 1dosage (7.5 + 15) mg by tab

about pregnancy category - c -

⑨ celecoxib (celebrex) 1*1 or 1*2 100 + 200 mg by capsule

don´t use about pregnancy

⑩ Entrocoxib 1*1(60 + 90 + 120) mg

①① paricoxib 1* 1 Dosage (40)mg

12 - Indomethacin (Indocid) 1*2 or 1* 3 (25 + 50 + 100) mg

about pregnancy and lactation category - c -

13- Naproxen (Inaprol) 1* 2 or 1*3 (250 + 500) mg

don´t use during 3rd trimester

Indications

① ئازارشکێنن بە عام بۆ ئازاری کەم و مام ناوەندی ماسولکەکان و دوای عەمەلیات و ئازاری ددان بەکاردێت. ② دژی التیهاب وەکو نەخۆشی هەوکردنی جومگەکان. ③ بۆ تا بەکاردێت هەڵدەستێ بە کەمکردنەوەی کاری پرۆستاگلاندین لە هایپۆثەلەمەسدا . ④. ئەسپرین بەکاردێت بۆ ڕوونکردنەوەی خوێن و ڕێگری دەکات لەکلۆت بونی خوێن هەروەها بۆ حاڵەتی M.I بەکاردێت .

Contra indication

① بۆ بەرزی فشاری خوێن ② نەخۆشی شەکرە ③قورحەی مەعیدە و دوانزە گرێ ④ ڕەبۆ⑤ بۆ ئافرەتی دووگیان ⑥ نەخۆشی شاهانە چونکە ئەسپرین ئەبێتە هۆی کۆبونەوەی یوریک ئەسید لە لەشدا ⑦ بۆ کەسانی بە تەمەن چونکە کاردەکاتە سەر گورچیلە و دڵ .

Side effects

هێڵنج دان ، کێشەی مەعیدە ، کێشەی گورچیلە ، کەمخوێنی ، حەساسیەت ، هەناسە تەنگی .

NOTE//

① ئەم گروپە بە تەواوی لە کۆ ئەندامی هەرسدا هەڵ دەمژرێن . ② نابێتە هۆی ئاڵودە بوون . ③ دەرمانی ترشی لاوازن. ④ لە دوای نان خواردن پێویستە بەکاربێن. ⑤ ئەم گروپە لەگەڵ warfarin بەکارمەهێنە.

وانەی پانزە✿

Proton pump inhibitors

* These group reduce (HCL) in stomach % 100

ئەم گرووپە دەرمانە هەڵدەستن بە کەم کردنەوەی ترشی HCLلە گەدەدا بە ڕێژەی ١٠٠ ٪ .

* They are used to decrease stomach hyper acidity , stomach pain , and peptic ulcer

بەکاردێت بۆ کەمکردنەوەی ترشیەتی گەدە ، ئازاری گەدە و برینی گەدە.

* they widely used and have a good effect

به شێوەیەکی فراوان بەکاردێت و کاریگەریەکی باشیان هەیە.
Drugs like
① Omeprazole (losec) 1*1 or 1*2
Dosage (20 +40) mg by capsule and vial
about pregnancy is safe
② Lansoprazole 1*1
Dosage (15 + 30) mg by capsul
don´t during pregnancy
③ pantoprazole 1*2
Dosage (20 + 40) mg by tab
about pregnancy and lactation category - B -
don´t use with out doctor´s absorvation .
④ Esomeprazole (nexium)
Dosage (10 + 20 + 40)mg by syrup + capsul + tab + vial
Don´t use during pregnancy
⑤Rabeprazole (Raneks) 1*1 or 1* 2
Dosage (20 + 40) mg
Category - B -
* ئەم گرووپە دەرمانە ڕۆژانە جارێک یان دووجار پێش نان وەردەگیرێن. * کارلێک دەکەن لەگەڵ دژە کەڕووەکان و (کلۆپیدۆگریل واتە پلاڤیکس)

* دەربارەی دایکی دووگیان بێ پرسی دکتۆر بەکاریمەهێنە.
ئەو گرووپە دەرمانانە بەکاردێن کاتێک کەسێک کێشەی
لەگەڵ گرووپی NSAIDsهەبێت
Anta acids
* They decrease stomach hyperacidity .
ترشیەتی گەدە کەم دەکاتەوە.

*They are chewable tablet
حەبن بە شێوەی کرۆشتن دەخورێن.
* They neutralize the acids .
ترشەکانی گەدە هاوکێش دەکات.
Example/
Rennie ... contain magnisium carbonate 80 mg + calcium carbonate 680 mg
✓ هەر کات بخورێت کێشە نیە. ✓ بۆ ئافرەتی دووگیان سەلامەتە .
❀ وانەی شازدەهەم
Histamines
پێکهاتەیەکی نایترۆجینی ئەندامی ناو لەشە ، کە لە کۆئەندامی بەرگری لەشی مرۆڤدا ئەبینرێت ، کە وەک گوێزەرەوە یان وەرگر لە لەشدا کاردەکەن ئەویش دووجۆرە:
هیستامینی 1 و 2
* Anti histamines (histamin 1 blocker)
هیستامین ١ یەکێکە لە وەرگرەکان کە لە زۆر شوێنی لەشدا بوونی هەیە وەکو (لوت ، چاو ، ماسولکەکانی بۆڕی

هەوا ، کۆتایی دەمارە هەستەوەرەکان ، پێست)
کە ئەویش دوو نەوەی هەیە
١. نەوەی یەکەم
١. زۆر بەکاردەهێنرێن ٢. کاریگەریەکی باشیان هەیە ٣. زۆر گران نین ٤. دەبنە هۆی خەو لێخستن
Examples for this group
(chlorophenarmin , clymastin (tavagly), triprolidine , hydroxy zine (atarax) , cyprohypatidine , diphenhydramine (allermine), promithazain , dimenhydrinate)
presented by ① syrup ② ampul ③ tab
use once daily
never use during driving.
INDICATIONs
①حەساسیەتی پێست ② ڕشانەوە بەهۆی سەفەرەوە و هێڵنج دان ③ خەوزڕان (④ allermine) ئاوی لووت
CONTRA- INDICATION
① بەرزبونەوەی فشاری خوێن ② کەسێک کهول بەکاربهێنێت ③ ئاوی سپی چاو ④ نەخۆشی برینی گەدە
Side effects
① خەولێخەرن ② دەم وشک دەکەنەوە ③ لەرزین ④ شەکەتی ⑤ سەرگێژخواردن ⑥ خەواڵووی ، تەمبەڵی .
Second generation
① خەولێخەر نین ② ماوەی کارکردنیان درێژ ترە . ③نرخیان گرانە .
Examples for this group
① loratidine (lortine) , astemazole , fixofanadine, desloratadine , cetirizine ,levocetrizine
presented by Tab and syrup
ڕۆژانە یەک بۆ دووجار بەکاردێن.
بەکارهێنان و بەکار نەهێنان و ساید ئیفێکتەکانی هەمان شتە لەگەڵ نەوەی یەکەم
Anti Histamin (H 2 blocker)
ئەمانە لە گەدەدا بونیان هەیە هەڵدەستن بە کەمکردنەوەی ترشیەتی گەدە لە گەدەدا ، ئەمانەش بەکاردێن بۆ چارەسەری برینی گەدە و ئازاری گەدە ، وە ڕێگری دەکەن لە کاری هیستامینی ٢ لە گەدەدا.
Example:
① Ranitidine (zantac)
Tab >> 150 mg + 300 mg syrup >> 15 mg Ampul >> 50 mg
②Cimetidine (Tagamet)Tab >> (100 + 200 + 300) mg Ampule >> 150mg
③ Famotidine (Ulceran)
Tab : (10 + 20 + 40)syrup : 40 mg Ampule : (10 + 20) mg
ڕۆژانە دووجار پێش نان خواردن دەدرێتە نەخۆش ، لەوانەشە حەساسیەت دروست بکەن ،دەتوانیت لەماوەی دووگیانیدا بەکاری بهێنیت بەتایبەتی زانتاک ، بەڵام لەژێر چاودێری دکتۆردا.
وانەی حەڤدەم❀
بەشێوەیەکی گشتی ئەتوانم بڵێم لەم بابەتەدا باس لەو دەرمانانە دەکەین کە بۆ نەخۆشی پەیوەست بە ڕیخۆڵە بەکاردێن ....
بەکاردێن لە کاتی قەبزیدا بۆ هاندانی پیسایی کردن و دابەش ئەکرێن بۆ

① Bulk forming laxatives : like (methylcellulose , psylium)
② Surfactant llaxatives : like (glycerin suppositories , docusate sodium tab)
③ Osmotic laxatives : like (Magnisium salts (lactulose))
④ Stimulant laxatives : like Bisacodyl , senna (sennoside , castor oil)

MOA

Increase water secretion >> softing the stool >> enlarging fecal mass >> increase peristalisis >> defecation ...

دەردانی ئاوی زیاتر <<نەرمکردنەوەی پیساییەکە >> گەورەبوونی قەبارەی پیسایی <<زیادبوونی جولەی ڕیخۆڵە <<پیسایی کردن

Clinical uses of laxatives (Indication)

① Constipation
قەبزی
② Hemorrhoids
مایەسیری
③ M.I
جەڵدە
④ Geriatric pateints
بۆ نەخۆشێکی پیر

⑤ Radiological and Endoscopic procedure
لە پرۆسەی تیشک و ناوسک بینیدا .
⑥ anti helmentic therapy
دژی کرمەکان .

دوو جۆری دەرمانی ترمان هەیە سەر بەم گرووپە دەرمانە نین ، بەڵام لێرەدا باسیان دەکەین ئەوانیش motion sickness و morning sickness :

① Motion sickness drug
ئەمە بۆ ئەو کەسانە بەکاردێ کە بەهۆی گەشت کردنەوە توشی ڕشانەوە دەبن .

Examples /

Drammamin (Dimenhydrinate) and Bascopan (hyoscien) .

② drug for morning sickness
ئەمە بۆ ئافرەتی دووگیان بەکاردێت کە لە ماوەی چەند مانگێکی سەرەتایی دووگیانیدا توشی ڕشانەوە دەبن.

Examples

Vit B6 (pyridoxine) , Navidroxine (vit B6 + miclozine)

Anti diarhheal drugs

ئەویش دابەش دەکرێت بۆ چەند بەشێک

① Anti motility agents

like (loperamide)
ئەمانە کەمی دەکەنەوە ئازار و جوڵەی ڕیخۆڵەکان ،
لەوانەشە ببێتە هۆی ژانە سک ، سەرگێژخواردن و
خەواڵوویی.
② Absorbents
like Kaolin
کاردەکات بە هەڵمژینی ژەهرەکان و وردەزیندەوەرەکان یان بە داپۆشین و پاراستنی پەردەی ڕیخۆلە ، بەڵام
کاریگەریان کەمترە لە ئەنتی مۆتایلیتی .
③ Agents that modify fluid and electrolytes transport
ئەو جۆرەیان ئیشیان گواستنەوەی ئەلیکترۆلیتەکان و گۆڕانکاریە لە شلەکاندا
Examples
Aspirin and Indomethacin
④ Antibiotics and antibacterial like
Mitronidazole (Flagyl)
ئەمانە بەکاردێن بۆ سکچوون بەهۆی بەکتریا . w antibiotic
تێبینی //
Sulfasalazine + Glucocorticoids
ئەم دوو دەرمانە بۆ حاڵەتی التیهابی ڕیخۆڵەی درێژخایەن بەکاردێت (Ulcerative Coli
tis
وانەی هەژدەم ❀
KakaLea
Anti-Hyperlipidemic Drugs
دەرمانەکانی کەمکردنەوەی چەوری خوێن و ڕێگری کردن لەبەرزبوونەوەی
دەرمانی دابەزاندنی چەوری یاخود دەرمانی دژە بەرزی چەوری ئەو گرووپی دەرمانانەن کەوا بەکاردێن بۆ
چارەسەرکردنی بەرزی ڕێژەی چەوری لە لەشدا، وەکو کۆلیسترۆل لەناو خوێن و پێیان دەڵێن دەرمانی دابەزاندنی
چەوری.
دەرمانەکانی دژەی چەوری خوێن بە گشتی دابەش دەبن بۆ سەر " سێ "کۆمەڵە.
Classification of antihyperlipidemic drugs:
کۆمەڵەی یەکەم:-
1-HMG-CoA reductase or statins
ستاتینەکان.
بەکارهێنان:-
١- کەمکردنەوەی چەوری ناو خوێن ((LDL
چۆن کار دەکەن:-
ڕێگری دەکەن لە ئەنزیمی ((HMG-CoA
گرنگترین دەرمانەکانی ئەم کۆمەڵە:-
① Atorvastatin (Avas , liptor)
Dosage : (10 + 20 + 40 + 80) mg 1*1
بۆ دایکی شیردەر و ئافرەتی دووگیان بەکاریمەهێنە
بۆ کەسێک هەستیاری پێی هەبێت .
بۆ کەسێک نەخۆشی جگەری هەبێت بەکاریمەهێنە.
② Simvastatin (zocor) 1*1

Dosage : (10 + 20 + 40 + 80) mg 1*1
بۆ دایکی شیردەر و ئافرەتی دووگیان بەکاریمەهێنە
بۆ کەسێک نەخۆشی جگەری هەبێت بەکاریمەهێنە.
③ Rosuvastatin (crestor)
Dosage (5 + 10 + 20 + 40) mg 1*1
بۆ دایکی شیردەر و ئافرەتی دووگیان بەکاریمەهێنە.
Other Examples
Cerivastatin، Fluvastatin ، Lovastatin ، Pravastatin ،Pitavastatin
T.B/1
ستاتینەکان بە گشتی و (سیمڤاستاتین) بە تایبەتی وا باشترە لە شەواندا بخورێت بەوجۆرە زیاتر (کۆلیسترۆڵ و چەوری دادەبەزێنن
T.B/2
هەندێک جار ستاتینەکان بۆ نەخۆشانێک دەنوسرێن کە چەوری خوێنیان بەرز نیە،ئەوەش زۆر ئاساییە بۆ ئەوەی ڕێگری بکات لە تووشبوون بە نەخۆشیەکانی دڵ و کەمکردنەوەی مەترسی نەخۆشیەکانی دڵ.
reducing the cardiovascular events.
کۆمەڵەی دووەم:-
Fibrates:
فایبرەیتەکان
بەکار هێنان:-
١-کەمکردنەوەی ئاستی چەوری تراگلسراید(Triglyceride) TG
گرنگترین دەرمانەکانی ئەم کۆمەڵە:-

① Gemfebrizole (lopid) 1*2
Dosage (300 + 600 + 900) mg
نیو سەعات پێش نان بخورێت .
بۆ کێ بە کار نایەت ؟؟
بۆ ئافرەتی دووگیان ، بۆ دایکی شیردەر ، بۆ حاڵەتی سستی گورچیلە ، ناتەواوی جگەر و تورەگەی زراو ، ئەو کەسانەی شەکرەیان نزمە ، ئەوانەی هەستیاریان بەم دەرمانە هەیە ، لەگەڵ دەرمانەکانی تری چەوری خوێن .
Bezafibrate
Fenofinrate
T.B/
کارلێکی دەرمانی زۆۆر بەهێز هەیە لە نێوان ستاتینەکان و فایبرەیتەکان،کە ئەگەری هەیە نەخۆش توشی ئازارێکی زۆری ماسولکە بکات((Myopathy
کۆمەڵەی سێیەم:-
ئۆمێگا-3

Omega-3,Maxepa,fish oil
ئەم کۆمەڵە زیاتر ئاستی چەوری(ترایگلسراید)کەم دەکەنەوە ئەوەی کە گرنگە بیزانین لەو کۆمەڵەیە ئەوەیە کارلێک هەیە لە نێوان(ئۆمێگا-٣ و حەبی ئەسپرین-دا)بۆیە پێویستە بە وریایەوە بەکاربێت و ئەگەری خوێن بەربوونی هەیە.

وانەی نۆزدەم ❁

Hypertensive -Anti
ئەو دەرمانانەی بۆ دابەزاندنی فشاری خوێن بەکاردێن.
✓ بەکاردێن بۆ دابەزاندنی پەستانی خوێن.

✔ دابەش دەکرێن بۆ

① Sympathic inhibitors

A) drug acting centrally in the brain

like : Methyldopa (Aldomet) 1*1 or 1*2

Dosage : 125 + 250 + 500 mg as tab

(safe in pregnancy)

MOA

کەمکردنەوەی ڕۆشتنی خوێن بۆ دڵ <<کەمکردنەوەی لێدانی دڵ و دەبێتە هۆی فراوان بوونی لولە خوێنەکان. << دابەزاندنی فشاری خوێن.

B) Beta 1 blocker like

① propranolol (inderal)

dosage : (10 +20 +40 + 60 +80) 1*1

don´t use during pregnancy

② Atenolol (tenormin)

dosage (25 + 50 + 100) mg 1*1

don´t use during pregnancy

Extra example (metoprolol , bisoprolol)

C) Alpha 1 blocker like tamsulosion (flomex), doxazosin

② Direct vasodilators: like (hydralazine)

③ Diuritic : like furosemide(lasix), thiazide , siprolonolocton (Aldactone)

① Furosemide (Lasix) 1*1 or 1*2

dosage (20+ 40 + 80)mg as tab 10 mg/ ml as ampule

don´t use during pregnancy

MOA

باشتر کردنە دەرەوەی خوێ و ئاو لە لەشدا <<قە بارەی خوێن کەم دەکەنەوە <<پەستانی خوێن دائەبەزێنن .

④ Angiotensin coverting enzyme (ACE) inhibitor like

(captopril , Enalapril , lisinopril , Ramipril)

MOA

ئەم دەرمانانە ڕێگری دەکەن لە دەردانی ئەنزیمی (angiotensinogen)، لەبەر ئەوەی ئەم ئەنزیمە ئەبێتە هۆی گرژبونی ملولە خوێنەکان و بەرزکردنەوەی پەستان.

⑤ Angiotensin II receptor blocker :

these drugs inhibit action of angiotensin II , drugs like

ئەم جۆرەیان کاردەکەن بە ڕێگری کردن لە کاری (angiotensin II) , نمونەش ئەم دەرمانانەن

Losartan , Candi sartan , Valsartan (diovan)

⑥ Calcium channal blocker drugs like

verapamil , diltiazm , nefidipine (adalat),

amilodipine .

وانەی بیستەم ❀

Drugs of Diabetic disease :-

دەرمانەکانی نەخۆشی شەکرە

وەک ئاشکرایە لای هەموان نەخۆشی شەکرە سێ جۆری هەیە ، لێرەدا زۆر ناچمە ناو باسکردنی نەخۆشیەکەوە ئەوەی لێرەدا گرنگە بۆ ئێمە تەنها فێربوونی دەرمانەکان و بۆ کام جۆرەیان بەکاردێت .

①بەرزبونەوەی ڕێژەی شەکر لە لەشدا

(hyper glycaemia)

① شەکرەی جۆری یەک : چارەسەرەکەی زیاتر بە دەرزی ئەنسۆلین ئەکرێ، بە پێی نەخۆش وەحدەکەی دەگۆڕێت .

②شەکرەی جۆری دوو : زیاتر بە حەب کۆنترۆڵ ئەکرێ کە ئەمانەن

① Metformine (Dialon, Glucophage)

② Glibenaclamide(Daonil,Glebsyn)

③ Glimepiride (Glemax,Glorion)

④ Sitagliptin(Januvia)

⑤ Metformine+Pioglitazone(Acto-plus)

⑥ Metformine+Repaglinide (prandimet)

⑦ metformine+Glimepiride (Amaryl)

⑧ Metformine+Glipizide

⑨ Metformine+Glibinaclamide (Glucovance)

بەشێوەیەکی گشتی دەرمانەکانی شەکرەی جۆری دووش دەکرێتە دوو بەش:-

① دەرمانەکانی پێش نان خواردن:-

ئەو جۆرانە دەگرێتەوە کە پێش نان خواردن دەدرێت بە نەخۆشی جۆری ٢ ی شەکرە ئە وانیش ڕۆژی یەک ژەمە وە بە زۆری بەیانییانە.

فەرمانیان: هانی پەنکریاس دەدات ئەنسۆلین دەربدات.

وەکو:

1- glimepride

کە 1و2و3و4و5و6 mgهەیە

وەناوە بازرگانییەکانی: amaryl

2- glibenclamideتەنها 5 mgهەیە.

② دەرمانەکانی پاش نان خواردن:-

ئەو دەرمانانەن کە دوای نان خواردن دەدرێت بە نەخۆشی جۆری ٢ ی شەکرە.

فەرمانیان: کەم کردنەوەی دروستکردنی کلوکۆز, و کەم کردنەوەی مژینی کلوکۆز لە ریخۆڵە .

وەکو: metformin Hclهەروەها glucophageی پێدەڵێن.

کە 500 mg , 850mg, 1000mgهەیە.

هەروەها جگە لەو فەرمانەی سەرەوە بۆ شە کرە, بۆ قەڵەوی و کیسە ئاوی سەر هێلکەدان بەکاردێت.

هەندێکی تر:

١-janumet

ناوی زانستی: sitagliptin+metformin HCL

بە شێوەیەک metformin HCIهەمان فەرمانی سەرەوەیە ,وە sitagliptinرێژەی شەکر ڕێک دەخات .

2- Galvus:

ناوی زانستی : vildagliptin , metformine HCL

فەرمانی : زیاد کردنی ئەنسۆلین , کەم کردنەوەی glucagonکەوا لە جگەر دەکات کەمتر شەکر دروست کا دەبێتە هۆی دابەزاندنی ڕێژەی شەکر .

دەرمانەکانی نەخۆشی شەکرەی جۆری دوو چۆن کار دەکەن:-

MOA

Metformine/Decrease Hepatic Glucose Production, Decrease GIT Glucose Absorbtion,Increase Target Cell Insuline Sensitivity

Side effects

کاریگەری لاوەکی دەرمانەکانی شەکرەی جۆری دوو :-

١-سکچوون ٢-دابەزینی ئاستی شەکری خوێن٣-بێهێزی و لاوازی٤-ئازاری ماسولکە٥-کەمبوونەوەی ئاستی ڤیتامین B12(بەتایبەت میتفۆرمین)

٦-التهابی لەوزەتێن٧-شەکەتی و ماندووی و سەرئێشە

②hypo glycaemia

ئەگەر کەسێک ئاستی شەکری خوێنی داببەزێت دەرمانی (گلوکاگۆن یان هایپەرتۆنیک)ی پێ دەدرێت بۆ بەرز بونەوەی ئاستی شەکری ناو خوێن .

وانەی بیست و یەک✿

Psychatric Drugs

دەرمانە پەیوەندیدارەکان بە کێشە دەروونیەکان

✓ بەکار هێنان

1- قەلەقی 2- مەراق و دڵەڕاوکێ3- تورەی و هەڵچوون4 - ترس

5-کەم خەوی.6- بەکار هێنانی زیاتر.....

✓ گرنگترین دەرمانەکان(بەگشتی باسیان دەکەین):-

Diazepam، Lorazepam ، Clonazepam ، Midazolam ، Alprazolam ، Chlordiazepoxide ،

Maprotilin، Duloxetine ، Amitryptiline

✓ کاریگەری لاوەکی(بەگشتی):-

١-خەواڵووی٢-سەرئێشە ٣-بێهێزی٤-سکچوون٥-شەکەتی٦-دابەزینی زەخت٧-وشک بوونی دەم.٨-دڵ تێکەڵهاتن و ڕشانەوە

٩-گێژبوون و سەر سوڕان١٠-کاریگەری لاوەکی زیاتر.

✓ بەبێ ڕێنمای پزیشکی پسپۆڕ هیچ کەس ناتوانێت ئەم دەرمانانە لەخۆیەوە بەکاربێنێت و لە سەیدەلیەکانیش بەبێ وەرەقەی دکتۆر نادرێن بە هیچ کەسێک.

وانەی بیست و دوو✿

ORS(Orall Rehydration Salt)

لە وانەی ئەمشەودا باسی گیراوەیەکی گرنگ دەکەین کە بۆ منداڵان زۆۆر گرنگە و بابەتێکە هۆشیاریمان دەربارەی کەمە..

ئۆ ئاڕ ئێس چییە؟!!

□گیراوەیەکە پێکهاتوە لە چەند مادەیەک و تێکەڵ دەکرێت لەگەڵ ئاودا، دەدرێت بەو کەسانەی (بەو منداڵانەی) کە بەپلەی جیاواز وشک بونەوەیان هەیە (کەم، مامناوەند)بەهۆی سکچوون یان ڕشانەو یان هەر هۆکارێکی کە,وە جێگرەوەیە بۆ ئەو ئەلیکترۆلایت و خوێ و مادە کانزاییانەی کە بەهۆی سکچوونەوە لە دەست دەدرێن..

بەگشتی پێکهاتەی(ORS)(خوێ و شەکرە:

Dextrose

Trisodium Citrate

Sodium Chloride

Potassium Chloride

بۆکێ بەکاردێت؟!
بۆ ئەو منداڵانەی (سکچون / رشانەوەیان) هەیە،باشتر وایە زوو ئەم گیراوەیان پێ بدرێت.. بۆ ئەوەی ڕێ لەوشکبونەوە بگیرێت.
سوودەکانی ئۆ ئاڕ ئێس :
١- کەمبوونی پێویستی بە ئاو لە ڕێگەی کانیۆلاوە ٣٣٪ ٢- کەمبوونی رشانەوە ٣٠٪ ٣- کەمبوونی سکچون ٢٠٪
✓ زیانی لاوەکی نییە
بڕەکەی:-
١ کیس دەکرێتە ناو ١ لیتر ئاو(دوو دەبەی سەرشین)
✓ منداڵی شیرەخۆرە (خوار ١ساڵ):
١ رەقەم لە کاژێرێکدا بە سرنج <<تا ٤ کاژێر.
✓ منداڵی پێ گرتە (١-٣ ساڵ):
٢ رەقەم لە کاژێرێکدا بە کە وچك <<تا ٤ کاژێر.
✓ منداڵی گەورەتر (سەروو ٣ ساڵ):
٣ رەقەم لە کاژێرێکدا بە کوپ <<تا ٤ کاژێر.
هەر کیسێکی گیراوەی(ئۆ ئاڕ ئێس) تا ماوەی ٢٤ سەعات بەکار دێت و لەوماوە تێپەڕی دەبێت فڕێ بدرێت و نەخورێت.

وانەی بیست و سێ"❁

"وەک دەزانین لە ئێستادا گەنجان و لاوان چەندین ڕێگا ئەگرنە بەر بۆ کەمکردنەوەی کێشیان، یان زیاد کردنی کێشی لەشیان.
یەکێک لەو ڕێگایانەش بەکارهێنانی دەرمانە بۆ ئەم مەبەستە، لەبەر ئەم هۆکارە بابەتی ئەمشەومان بریتی ئەبێ لە باسکردنی ئەو دەرمانانەی کە بۆ دابەزاندنی کێش بەکارئەهێنرێن.
یان زیادکردنی کێشیان

① Appetite Suppressants medication

دەرمانەکانی کەمکردنەوەی ئارەزووی خواردن:
دەرمانەکانی ڕاگرتنی ئارەزووی خواردن ئەو دەرمانەن کەوا برسیبوون دادەمرکێنن، وەهەروەها یارمەتی دابەزاندنی کێش دەدەن.
ئێف دی ئەی ڕێگەی داوە ئەو دەرمانانە تەنها بە ڕەچەتەی دکتۆر بەکاربهێنرێن.

① Liraglutide (Saxenda).

ئەتوانرێ ئەو دەرمانە وەربگیرێ بە ڕێگای دەرزی، لە بنەڕەتدا بە کاردێت بۆ چارەسەرکردنی شەکرە لەژێر ناوی بازرگانی ڤیکتۆزا. ئەو دەرمانە کاردەکاتە سەر برسی بون بە کارکردن لەسەر هۆڕمۆن لە ناو هەناودا.

② Lorcaserin (Belviq)

کاردەکاتەسەر مادەی سیرۆتونین لە نێو مێشکدا، کە هۆڕمۆنی دەست بەرپرسە لە موود (جەوی مرۆڤ)، ئەو دەرمانە وا دەکات هەست بە تێری بکەیت دوای خواردنێکی کەم لەوەی بە ئاسایی ڕۆژانە دەیخۆیت.

③ Naltrexone- (Contrave)

دوو دەرمان لەخۆ دەگرێت، کە کاردەکەنە سەر سیستەمی ڕیوارد لە مێشکدا، وا دەکات خواردنە دڵخوازەکانت کەمتر بخۆیت، وە هەروەها کاردەکاتە سەر ڕژێنی هایپۆسالەماس کە پارچەیەکە لە مێشک و بەرپرسە لە ڕێکخستنی ئارەزووی خواردن، پلەی گەرمی، وە هەندێ فرمانی تریش.

④ Phentermine- (Qsymia).

پێکدێت لە دوو دەرمان، فێنتێرمین هاندەرێکە کەوا دەکات کەسەکان کەمتر هەست بە برسی بوون بکەن، تۆپیرامەیت دەرمانێکە بەکاردێت بۆ سیزیریەس و سەر ئێشە، بەڵام بە لێکدانی لەگەڵ فێنتێرمین وا دەکات کەمتر هەست بە برسی بوون بکرێت..

لێرەدا چەند هەڵبژاردەیەکی تر هەن وەکوو:
فێنتێرمین و بێنزفیتامین
دیثیلپرۆپیۆن و فێندیمێترازین.
بەڵام ئەوانە تەنها دەتوانرێ بۆ ماوای دوازدە هەفتە بەکاربێن.
هەندێ دەرمانی تر هەن کە لەلایەن ئێف دی ئەی ڕێگەیان پێدراوە بۆ چارەسەری قەڵەوی پێی دەڵێن ئۆرلیستات. بەڵام ئەوە کەمکەرەوەی ئارەزوی خواردن نیە، بەڵکوو ڕێگە دەگرێت لە مژینی بەشێک لەو چەوریەی لە خواردنە خوراوەکاندا هەیە.
ناوی بازرگانی ئەو دەرمانە کە زۆر باوە پێی دەڵێن زینیکال.
② "دەرمانە هاندەرەکان و زیادکردنی ئیشتیهای خواردن"
بەکارهێنان:-
١-زیادکردنی ئیشتیهای خواردن
گرنگترین دەرمانی زیادکردنی ئیشتیها:-
①-Cyproheptadine
سایپرۆهیپاتادین:-لە بنەڕەتدا بۆ حەساسیەتی لەش و لاسەرئێشە(شەقیقە)بەکاردێت،بەڵام ئەگەر هاتوو بۆماوەی دوو هەفتە و زیاتر بەکار بێت اشتهای کەسی نەخۆش بە تەواوی دەکاتەوە.
چۆن وەردەگیرێت؟
بە شێوەی حەبی ٤ ملگم ڕۆژی دووجار(١٢ سەعات جارێک)
تا ئەوپەڕی سێ جار لە ڕۆژێکدا (٨ سەعات جارێک)
پێویستە نیو سەعات تا سەعاتێک پێش نان خواردن وەربگیرێت.
کاریگەری لاوەکی:-
١-خەواڵووی و گێژ بوون و سەرسوڕان لەزۆربەی هەرە زۆری نەخۆشەکاندا دەردەکەوێت.٢-هەست کردن بە ماندووی و شەکەتی٣-لەرزین
بەگشتی باش نیە هەرکەسێک لەخۆیەوە بەبێ پرس بەکاربهێنرێت.

وانەی بیست و چوار❀

کۆمەڵە دەرمانێک بۆ کۆکە وحەساسیەتی قورگ، سەرمای وەرزی، خیزەی هەناسەو بۆ رەبۆ، بەلغەم .هتد
1. Tussilar
ئەم دەرمانە پێکدێت لە
Chlorpheniramine maleate
Dextromethorphan
Ephedrine
Guaiphenesin
بەکارهێنانی ئەم دەرمانە:
بەکاردێت بۆ چارەسەرکردنی هەوکردنی درێژخایەنی بۆری هەوا - بەکاردێت بۆ سەرمای وەرزی و هەڵێمەت – بەکاردێت بۆ کۆکە – بەکاردێت بۆ هەناسە توندی – بۆ حەساسیەتی لووت و قورگ و لەش – کۆکەی جگەرەکێش – هەوکردنی سیەکان وسنگ.
کاریگەری لاوەکی:
خەواڵووی – گێژبوون – سەرئێشە – رشانەوە – هێڵنج – ناتەواوی گەدەو ریخۆڵەکان.
2.Tussivan:
ئەم دەرمانە پێکدێت لە
Chlorpheniramine

Phenylephrine
Coddeine phosprate
Ephedrine

بەکارهێنانی ئەم دەرمانە:
بەکاردێت بۆ چارەسەرکردنی نەخۆشی توندو درێژخایەنی هەوکردنی بۆری هەوا – رووشاندن و گرژبوونی بۆری هەوا – بەکاردێت بۆ نەخۆشی سەرمای وەرزی – هەوکردنی کۆئەندامی هەناسە – بۆ رەبو – بۆ کۆکە ڕەشە – کۆکەی ووشک .
ڕێژە و شێوەی:
شروب : ٥ ملگم / ٢ ملگم / ٥ ملگم / ٨ ملگم
کاریگەری لاوەکی:
گێژبوون – خەوالوی.

3. Phenadone, Apidone, Dexaphen:
پێک دێت لەم دوو دەرمانە :
Dexamethasone + Chlorpheniramine
بەکارهێنانی ئەم دەرمانە:
بەکاردێت بۆ چارەسەرکردنی هەوکردنی لەش – بۆ حەساسیەتی بۆری هەوا – رەبو – گوێ ی ناوەراست – حەساسیەت و هەوکردنی پێست – بۆ حەساسیەتی مێروو پێوەدان و سووربوونەوە – بۆ چارەسەکردنی هەوکردنی رۆماتیزم – هەوکردنی ئێسک – نەخۆشی لیرک – هەوکردنی جومگەکان – خوراندنی پێست – حەساسیەتی لووت و قورگ و کۆئەندامی هەناسە – یارمەتی کپ کردنی کۆکە ئەدات – درکەمێکوتە .
ڕێژە و شێوەی:
شروب : ٤٠ ملگم /١٠ ملگم –٢ ملگم / ٠. ٥ ملگم
کاریگەری لاوەکی:

خەواڵووی - گێژبوون – قورحەی گەدە – دوانزەگرێ – ئاوسان – پەستانی خوێن – هەوکردنی ریخۆڵەکان – خوراندنی ئێسک.

4.Calmex:
بەکارهێنانی ئەم دەرمانە:
بۆ هەموو جۆرە کۆخەیەک بەکاردێت،سەرمای وەرزی، هەوکردنی سیەکان، هەستیاری قورگ.
ڕێژە و شێوەی:
گەورە ١ بۆ ٢ ملاک یان ٥ تا ١٠ مل ،رۆژانە ٣ بۆ ٤ جار
منداڵ ٦ تا ١٢ ساڵ ١ ملاک یان ٥ مل ،رۆژانە ٣ بۆ ٤ جار
منداڵ ١ تا ٥ ساڵ ١.٥ ملاک یان ٢.٥ مل ،رۆژانە ٣ بۆ ٤ جار .وەک شروب ٥ مل
کاریگەری لاوەکی:
خەواڵو، وشکبونی دەم، ژانەسەر، هەستیاری
زانیاری زیاتر:
ئاگداربە ئەگەر پەستانی خوێنت بەرزە، گورچیلەت تەواو کارنەکات نابێ بەکاری بێنی

5.Prospan:
بەکارهێنانی ئەم دەرمانە:
بۆ هەوکردنی سوک و درێژخایەن، هەوکرنی سیەکان، هەموو جۆرە کۆخەیەک، کۆخەی تەڕ و وشک، سیخەسیخی هەناسە.
ڕێژە و شێوەی:
بەشێوەی شروب
١٠٠ مل

بۆ منداڵ ژێر ٦ ساڵ
٢.٥ مل رۆژانە ٢جار
بۆ منداڵ ٦ بۆ ١٢ ساڵ
٥ مل رۆژانە ٢ جار
بۆ منداڵ ١٢ ساڵ بەرەو سەر وە گەورە
٥ مل رۆژانە ٣ جار
کاریگەری لاوەکی:
بەرزبونەوەی پەستانی خوێن
زانیاری زیاتر:
بۆ دووگیان دەبێت بۆ شیردەر دەبێت

6. Pectomed:

پێک دێت لە :
Dextromethrophan + Guaifenesin
بەکارهێنانی ئەم دەرمانە:
بەکاردێت بۆ چارەسەرکردنی نەخۆشی کۆکە بەهۆی رووشاندنی قورگ و بۆری هەوا – ئازار بە هۆی کۆکەوە .
ڕێژە و شێوەی:
شروب : ١٠٠ ملگم / ١٠ ملگم
کاریگەری لاوەکی:
هێڵنج – رشانەوە – گێژبوون – سەرئێشە – پەڵەی پێست – لیرک – خەواڵوویی- بێزاری گەدە – ڕیخۆڵە.

7.Mucovent, Salbid

پێک دێت لە :
Salbutamol + Bromohexine
بەکارهێنانی ئەم دەرمانە:
بەکاردێت بۆ قەدەغەکردنی گرژبوونی بۆری هەوا و تەسکبونەوەی بۆری هەوا – چارەسەرکردنی تەنگەنەفسی – هەوکردنی سی یەکان – چارەسەرکردنی کۆکەی تەر – یارمەتی دەرکردنەدەرەوەی بەلغەم ئەدات و پاکردنەوەی سنگ (بەلغەم).
ڕێژە و شێوەی:
حب : ٤ ملگم / ٢ ملگم
شروب : ٤ ملگم – ١ ملگم / مل
کاریگەری لاوەکی:
نارێکی لێدانی دڵ – ئازاری ماسولکە – سەرئێشە

8.Isilin:

بەکارهێنانی ئەم دەرمانە:
بۆ حەساسیەتی قورگ، سەرمای وەرزی، خیزەی هەناسە، بۆ رەبۆ، بەلغەم.
ڕێژە و شێوەی:
بۆ گەورە
١ بۆ ٢ مڵاک رۆژانە ٣ جار
بۆ منداڵ
١.٥ بۆ ١ مڵاک رۆژانە ٣ جار
کاریگەری لاوەکی:
خەواڵو، نارەحەتی، ژانەسەر، گێژ بوون، بە زەحمەت میزکردن، بەرزبونەوەی فشاری خوێن.
زانیاری زیاتر:

وورریابە ئەگەر
فشاری خوێنت بەرزە
یان کلیەت تەواو نیە
یان شەقیقەت هەیە
کۆمەڵە شروبێکی تر کە بۆ حەساسیەی قورگ و بۆ کۆکەی تەڕ. وە بۆ کۆکەی وشک وە بۆ تەنگەنەفەسی وتەسک بونەوەی بۆری هەوا وە هەوکردنی قورگ .
1.samillin2.bromhexine3.ze cuf 4.pectomex 5.solan 6.no cuf 7.bronkovet 8.shabynil 9.activid 10.acsidil

✿وانەی کۆتایی 25

چۆنیەتی دیاریکردنی پێدانی ڕێژەی شروبەکان
ژمارەی سیسی دەرمانەکە بە سیسی یان ملگم × کێشی منداڵ یان نەخۆش بە (کگم) = ژمارەی سیسی لە ڕۆژێکدا یاخود لە ژەمێکدا
ئێستا ئێمە ئەم یاسایە تاقی دەکەینەوە بۆ هەندێک لە شروبەکان
Examples//
لێرەدا نمونەیەک دەهێنمەوە (ئەگەر کێشی منداڵێک ١٤ کگم بێت ئایا چەند سیسی لە هەر شروبێک لەم شروبانەی دەدەیتێ ؟؟)

① suprax
(0.4 cc/1kg / dose)
0.4 cc × 14 kg ≃ 6 cc /kg /day
سەرنج بدە لە جێگیری نرخی 0.4 .
واتە لە هەر دۆزێکدا بە نزیکی ٦سیسی دەدرێتە نەخۆشێکی ١٤ کگم .

② Amoxicilline (Amoxil)
(0.27 cc/1kg /dose)
0.27 cc × 14 kg ≃ 4 cc / kg / dose
✓منداڵی (١ مانگ بۆ ١ ساڵ) واتە کێشی لە نێوان (٣ بۆ ١٠) کگم بێت زۆرترین بڕ (2.5) ccدەدرێت.
✓منداڵی ١ بۆ ٥ ساڵ واتە کێشی لە ١٠ کگم زیاتر بێت زۆرترین بڕ (5). cc

③ Amoxiclave
(0. 16 - 0.3) cc/ 1kg /dose
0.3 cc × 14 kg = 4 cc / kg / dose

④ azithromycine
(0.25 - 0.3 cc /1 kg)
0.3× 14 kg ≃ 4 cc

⑤ paracetamol
(0.4 - 0.6cc/ 1 kg)
0.4 × 14 ≃ 6 cc
0.6 × 14 ≃ 8 cc

⑥ Ibuprofen (profen)
(0.25 cc / 1kg)
✓ بۆ منداڵێک کێشی (٥ بۆ ١٠)کگم یان (٣ بۆ١٢) مانگ بێت 2.5 ccهەشت سەعات جارێ.

✔ منالّی کێشی (١٠ بۆ ١٤.٥)کگم یان (١ بۆ ٢) ساڵ بێت 2.5 ccشەش بۆ هەشت سەعات جارێ.
✔ منداڵێک کێشی (١٤.٥ بۆ ٢٥) کگم یان (٣بۆ ٧) ساڵ بێت 5 ccشەش بۆ هەشت سەعات جارێ.
✔منالّی (٢٥ بۆ ٤٠) کگم یان(٨ بۆ ١٢) ساڵ 10 ccشەش بۆ هەشت سەعات جارێ.
بۆ سەروو ١٢ ساڵ بەکارنایەت...

⑦ cefdinir

(0.6 cc / 1kg)

0.6 × 14 ≃ 8 cc

⑧Cephalexin (keflex)

(0.3 cc/ 1 kg / dose)

0.3 × 14 = 4 cc

⑨ Metronidazole (flagyl)

(0.2 cc/kg)

0.2 × 14 ≃ 3 cc

⑩ sulfamethozole , Trimethoprim (Bactrim)

✔ منداڵی شەش هەفتە تا پێنج مانگ (2.5) سیسی
✔ شەش مانگ بۆ پێنج ساڵ (5) سیسی
✔ شەش ساڵ بۆ دوانزە ساڵ (10) سیسی.

11. lortin

✔ منداڵانی (٢ بۆ ٥) ساڵ شەوانە cc.5
✔ بۆ پێگەیشتوان و منداڵانی سەروو ٦ ساڵ شەوانە 5 ccتا 10 ccئاساییە.

12 . Dexamethasone

(0.25 cc /1kg)

0.25 × 14 ≃ 3.5 cc

13. motillume

(0.25 cc / 1 kg)

0.25 × 14 = 3.5 cc/ kg/ dose

14 . Erythromycin

دەبێت کێشی کەسەکە لە ٣٥ کگم کەمتر بێت .

(0.3 - 0.4 cc/1kg / dose)

0.3 × 14 ≃ 4 cc

0.4 × 14 ≃ 6 cc

15. samilin

گەورە و منالّی سەروو ١٢ ساڵ 10 سیسی ٦ سەعات جارێک .
منداڵی ٦ بۆ ١٢ ساڵ 5 سیسی ٦ سەعات جارێک .
✔ بۆ منداڵی خوار تەمەن ٦ ساڵ نابێت.

16. hyoscine butyle bromide (Buscopan)

✔ منداڵی خوار تەمەن دووساڵ (1 بۆ 2) سیسی سێ بۆ چوار جار لە ڕۆژێکدا.
✔ منداڵی دوو ساڵ بۆ پێنج ساڵ (2 بۆ 4) سیسی سێ بۆ چوار جار لە ڕۆژێکدا.

✔ منداڵی پێنج بۆ دوانزە ساڵ (4 بۆ 5) سیسی سێ بۆ چوار جار لە ڕۆژێکدا .
✔ دوانزە تا هەژدە ساڵ (5 بۆ 10) سیسی سێ بۆ چوار جار لە ڕۆژێکدا.
17. zinc
5 cc / day
18. chlorophinarmin maleate (histufen)
بۆ منالّی دوو بۆ پێنج ساڵ cc. 2.5
سەروو پێنج ساڵ cc. 5

❤بە ناوی خودای بەخشندە و میهرەبان❤

خولی فێربوونی دەرمانی دووەم

وانەی یەکەم ❀

*کورتەیەک دەربارەی دەرمان:-

🍁دەرمان:-مادەیەکە یاخود کارایەکە کە بەکار دەهێنرێت بە مەبەستی [چارەسەر کردنی نەخۆشی،دیاری کردنی هۆکاری نەخۆشی، کەمکردنەوەی نیشانەکانی نەخۆشی ، و ڕێگریکردن لە توشبوون بە نەخۆشی .....] بەکاردەهێنرێت

🍁*دەرمانەکان بە پێی جۆری نەخۆشی و چۆنیەتی کارکردنی دەرمانەکە دەکرێن بە چەند کۆمەڵەیەکەوە کە 30 گروپن و هەر گروپێک بۆ مەبەستێکی دیاری کراوبەکاردەهێنرێت. کە ئەمانەن :

1.antibiotics2. Antifungal 3.antiviral4. Anti helminthic 5.NSAIDs6. skeletal muscle relaxants

7. Analgesics 8. Gastro _ intestinal drug9. Corticosteroids 10.anti hypertensiv 11. Lipid lowering agents12. Antiplatelets 13. Coagulation 14. Anti diabetic drugs
15. Anti anginal agents 16. Thyroid drugs 17. Phosphpdiesterse - 5 enzyme inhibitors 18 . Anti -histamine
19. Womans health 20. Urinary tract drugs 21. Drug used in treatment of gout22.cold and flu drugs23. Drug used to treat cough24. Anti - depressants
25. Anti epileptics 26. Anti Parkinson drugs 27. Anti alzheimers 28. Anxiolytic- agents 29. Sedative and hypertonic drugs 30. Psychotic drugs

*ئێمە سەرەتا باس لەو دەرمانانە دەکەین کە بۆ مەبەستی چارەسەر کردنی (((infection التهابات) بەکاردەهێنرێت
کە سێ گروپی دەرمان تایبەتە بە چارەسەرکردنی کە:-
🍃-antibiotice
🍃_anti fungal
🍃_anti viral
دەگرێتەوە .

🍃antibiotic :-
*کە بەکار دەهێنرێت بۆ مەبەستی وەستاندنی گەشەی بەکتریا و لەناوبردنی.
*بە پێی شێوازی کارکردنی دەرمانەکان لەسەر بەکتریاکان دەکرێ بە (4) جۆرەوە کە کاردەکەن لەسەر
✿cell wall دیواری خانە
✿cell membrane پەردەی خانە

✿RNA & DNAناوکە ترشەکان
✿Ribosomeڕایبۆسۆم
✿1.impairment of synthesis of the cell wall
ئەوانەی کار لەسەر تێکدانی دیواری خانەی بەکتریا ئەکەن بریتین لە:

- penicillins
- cephalosporins
- carbapenems
- monobactams
- glycopeptides

.کە هەریەکێکیان کۆمەڵێ دەرمان لەخۆیی ئەگرێ☜

☞A.pencellins:
کۆمەڵەی پەنسلین
بەکاردەهێنرێت بە مەبەستی چارەسەری هەوکردنی [قوڕگ و گوێ و لووت ، ئاڵوەکان ، پێست ، بەشی خوارەوەی کۆئەندامی هەناسە . میزڵدان و میزەڕۆ]

.amoxicillin (amoxil)
شێواز و بەکارهێنانی:-
Capsule . 250 mg.500 mg (every 8 hours) Tablet. 1000 mg .(every 12 hours) Orally solution. 125 mg .250 mg (15mg /kg every 8 hours) Vial for injection .250 . 500. 1000 .(two or three time daily)

.ampicillin (ominpen)
شێواز و بەکارهێنانی:-
Capsule (250 mg. 500 mg) (every 6 hours) Orally solution. (125mg .250mg) every 6 hours) Vial for injection (250.500.1000.2000.) 3 to 4 time daily

.amoxicillin+clavulanic acid (amoklan,augmentin)®
شێواز و بەکارهێنانی:-
Tablet . 375mg .625mg 1000 mg (two to three time daily
Oral solution .157 mg .312mg 457mg.643mg (every 12 hours)

ampicillin+cloxacillin (ampiclox)®
شێواز و بەکارهێنانی:-
Capsule. 500 mg (three to four time daily) Vial for injection 500 mg . 1000 mg .(two to three time daily)

oxacillin(bactocill)®
شێواز و بەکارهێنانی:-
Vial for injection. 1000 mg. 2000 mg (three to four time daily)

penicillin G (plizerpin)
شێواز و بەکارهێنانی:-
Injection suspension (one time daily by IM)

procaine pencillin (procaine penicillin+benzyl penicillin)

. tbدەرمانەکانی ئەم گروپە بە پاشگری cillinکۆتایان دێت ،

☞B.Cephalosporins:

کۆمەڵەی سیفالۆسپۆرین

بەکاردەهینرێت بو چارەسەری هەوکردنی [میزڵدان . کۆئەندامی زاوزێ. پەردەی مێشک . گوێ . لەوزەتەین.
گرانەتا.بۆڕی هەوا . پێست]

◈cephalexin(keflex)

شێواز و بەکارهێنانی:-

Capsule. 250mg .500 mg . 750 mg (three to four time daily) Orally solution .125 mg .250 mg (every 6 hours)

2◈ cefaclor

شێواز و بەکارهێنانی:-

Capsule 250mg . 500 mg (every 8 hours)

◈cefuroxime(zinacef)

شێواز و بەکارهێنانی:-

Tablet 250 mg .500 mg (every 12 hours) Vial for injection 750 mg .1500 mg (every 12 hours)

◈cefixime (suprax)

شێواز و بەکارهێنانی:-

Capsule .200 mg .400 mg (once daily) Tablet .200 mg 400 mg (once daily) Oral solution .100mg .200 mg(

◈cifdinir (omnicef)

شێواز و بەکارهێنانی:-

Capsule. 300 mg (every 12 hours) Oral solution. 125mg . 250 mg (every 12 hours)

◈cefditorin (spectracef)

شێواز و بەکارهێنانی:-

Tablet 200 mg .400 mg (every 12 hours)

◈cefpodoxime(vantin)

شێواز و بەکارهێنانی:-

Tablet. 200 mg. 400 mg (every 12 hours) Oral solution .50 mg .100 mg (every 12 hours)

◈cefdroxil(ultracef)

شێواز و بەکارهێنانی:-

Capsule .500 mg (every 12 hours) Tablet.1000 mg (every 24 hours)
Oral suspension. 250 mg. 500 mg(every 12 hours)

◈ceftriaxone(mesporin)

شێواز و بەکارهێنانی:-

Vial for injection. 250 mg. 500mg. 1000 mg(twice daily)

◈cefotaxime (claforan)

شێواز و بەکارهێنانی:-

Vial for injection . 500 mg .1000 mg (twice daily)

◈cefepime (maxipime)
شێواز و بەکارهێنانی:-
Vial for injection . 1000 mg 2000 mg (twice daily)
☞C.carbapenems
کۆمەڵەی کارباپینەمس
بەکاردێت بۆ چارەسەری هەوکردنی [پێست.سیەکان پەردەی مێشک . پەردەی دڵ. ناوەوەی سک]
◈meropenem(merrem IV)
شێواز و بەکارهێنانی:-
Vial for injection 500 mg . 1000 mg (every 8 to 12 hours)
☞D.monobactms
کۆمەڵەی منۆبەکتەمس
کە بەکار دەهێنرێت بە مەبەستی چارەسەرکردنی هەوکردنی [پەردەی مێشک، سیەکان، کۆ ئەندامی میزەڕۆ]
◈aztreonam(azactam)
شێواز و بەکارهێنانی:-
Vial for injection :_1000 mg . 2000 mg (every 8 to 12 hours) Solution for inhalation:- 75 mg (every 8 hours)
tb.پێویستە ڕاستەوخۆ لە کانۆلا بدرێت بە ماوەی 3 بۆ 5 دەقە ، وە بۆ مغزی بە 20 دەقە بۆ سەعاتێک بەکاربێت
☞E.glycopeptides
کۆمەڵەی گلاکۆپێپتاید
◈vancomycin (vancocin)
شێواز و بەکارهێنانی:-
Capsule:-125 mg .250 mg (every 6 hours) Vial for injection:_ 500 mg . 750 mg .1000 mg (every 8 to 12 hours)
لە ڕێگای مغزیەوە لانی کەم بۆ ماوەی 60 خولەک لێدەدرێت .
◈Fosfomycin(monurol)
شێواز و بەکارهێنانی:-
Powder for reconstitution 3g / packet
tb.1 . لە کاتی پێدانی هەر دەرمانێکی antibioticپێویستە لە نەخۆش بپرسرێت کە ئاخۆ هەستیاری بە ئەو دەرمانە یاخود نا ئەگەر هەستیاری هەبوو پێوویستە دەرمانەکەی بۆ بەکار نەیات و دەرمانێکی تر لە هەمان گروپ بەکاربێت .
tb.پێویستە بڕی هەموو دەرمانەکان تەواو بکرێت نەک ئەوەی کە هەستت بە باشی کرد و واز لە دەرمانەکە بهێنیت .
وانەی دووەم ✿
تەواوکەری وانەی پێشوو لە گروپی antibioticەکان
★Protein synthesis inhibitors
ئەم گرووپە لە ئەنتی بایۆ تیکەکان هەڵدەستن بە ڕێگریکردن لە درووستبوونی پرۆتینی بەکتریاکان و بەمەش دەبێتە هۆی لەناوبردنی بەکتریاکە .
✧A.macrolides
بەشێوەیەکی گشتی بەکاردێت بۆ چارەسەری ئیلتیهابی [سیەکان. گوێ . ئاڵووەکان. جیوب. قرحە معیدە. پەردەی دڵ. کۆخە ڕەشە. سکچون بەهۆی ئەمیباوە]

1.Azithromycin(zithromax)
Capsule. 250mg. 500mg.(Every 24 hours) Tablet. 250mg .500mg.(every 24 hours) Ophthalmic solution. (one drop two time daily)
1. به سوده بۆ ئەو کەسانەی هەستیاریان بە پەنسلین و سیفالۆسپارینەکان هەیە دە توانن ئەزسرۆمایسین بەکاربهێنن.
2. بۆ هەوکردنی گوێ ناکرێت بۆ منالّی خوار 6 مانگ بەکاربهێنرێت.3. بۆ هەوکردنی گەروو و ئالّوەکان ناکرێت بۆ منالّی خوار 2 سالّ بەکاربهێنرێت.
Clarithromycin
Tablet. 250mg .500mg (every 12 hours) Oral suspension .125mg.250mg.(every 12 hours)
1.ناکرێت لەگەلّ حەبی ((clochicine بەکاربهێنرێت
Erythromycin (erythrocin).
Tablet .250 mg 500mg.(every 12 hours) Oral suspension. 125 mg .250 mg (every 8hours) Ophthalmic solution. (One drop four time daily)Topical jel .(every 12 hours)Topical solution (every 12 hours)
tb.ناکرێت لەگەلّ ɸیێتت بۆ چارەسەری التهاباتی (جیوب.گرانەتا. حەمەیمالّتا. پرۆستات.سکچون بەهۆی بەکتریاوە. پێست. بەشی خوارەوەی کۆئەندامی هەناسە. چاو. کۆئەندامی میزەڕۆ و زاوزێ.)
Levofloxacin(livaquin)
Tablet .250 mg. 500 mg. 750 mg (every 24 hours)Eye drop.(1 drop every 4 hours)Oral solution. 25mg. (every 12 hours)
tb.ناکرێت بۆ کەسانی بەتەمەن و منالّ بەکاربهێنرێت.
KakaLea
Ofloxacin (floxin)
Tablet 100mg .200mg .400mg.(every 12 hours)Eye drop (1 drop every 3 hours)Ear drop (10 drop every 12 hours)
Anti - protozoan antibiotics
بەشێوەیەکی گشتی بەکاردەهێنرێت بۆ چارەسەر کردنی هەوکردنی (ڕەحم. ددان .سکچون بەهۆی بەکتریا. کۆئەندامی میزەڕۆ .و کۆئەندامی زاوزێ.)
Tinidazol(tindamax)
Tablet .250 mg .500gm .(every 6 hours)
ناکرێت بە هیچ شێوەیەک لە سێیەکی یەکەمی سکپڕیدا.
Secnidazol (solosec)
Tablet 1000 mg .(every 12 hours)
C.RNA inhibitors
بەشێوەیەکی گشتی بەکاردەهێنرێت بۆ چارەسەری ئیلتهاباتی (سیل. پەردەی مێشک .حەمەی مالّتا.)
Rifampicin (rifadin)
Capsule. 150 mg .300mg.(every 6 hours) Vial for injection .600 mg (every 12 hours)
گۆڕانی ڕەنگی میز و ددان و فرمێسک ڕودەدات وەک و کاریگەری لاوەکی
Enzyme inhibitors
ئەم گروپە لە ئەنتی بایۆتیک لە ڕێگای وەستاندنی ئەنزیمەکانی بەکتریاوە بەکتریا لەناو دەبەن
A.Combination of folate reduction +folate synthesis
بەشێوەیەکی گشتی بەکاردەهێنرێت بۆ چارەسەری هەوکردنی (هەوکردنی درێژخایەنی سیەکان.پەردەی

مێشک.سکچون بەهۆی بەکتریاوە.هەوکردنی کۆئەندامی میزەڕۆ)

Trimerhoprim+sulfamethoxazole (bactrim)

Tablet.(Two tablets every 12 hours) Injection solution (two to three time daily

Folate synthesis inhibitors

بەشێوەیەکی گشتی بەکاردێت بۆ (سوتان . هەوکردنی قوڵۆن .ڕۆماتیزم نەخۆشی کرۆن.)

Silver salfadiazine

Topical cream (apply every 12 hours)

Tb. For borne

Sulfasalazine

Tablet .500 mg (two tablet every 8 hours)

1.لەوایا ڕەنگیمیز بگۆڕێت بۆ پرتەقاڵی

پێویستە بڕێکی باش لە ئاو بخورێتەوە دوای بەکارهێنانی.

وانەی سێیەم

(Antiviral drugsدەرمانە دژە ڤایرۆسیەکان)

هەموو ئەو دەرمانانە دەگرێتەوە کە بۆ نەخۆشیە ڤایرۆسیەکان و کوشتن و لەناوبردنی ڤایرۆسی جەستە بەکاردەهێنرێتت.

لە نەخۆشیە ڤایرۆسیەکانی وەک [ڤایرۆسی جگەر،ڤایرۆسی مێشک، ڤایرۆسی کۆئەندامی زاوزێ،ئاوڵە، تامێسکە،پەتای ئەنفلۆنزا....]

ئەم گرووپە چۆن کاردەکەن !؟

کاردەکەن لەڕێگای بەستن بە DNAی ڤایرۆسەکەوە و ڕێگری دەکەن لە دوهێندە بوونی.

1.Acyclovir (zorivax)

شێواز و بەکارهێنانی:-

Tablet .200mg.400mg.800mg (every three to four hours)Vial for injection. 500 mg.1000mg.(every 8 to 12 hours)

Topical cream and ointment (apply 5 time daily) Eye ointment (aplly 5 time daily)

2.amantadine (osmolex)

شێوازو بەکارهێنانی.

Capsule. 68 mg .100 mg.137 mg (two tablets once daily) Tablet .100 mg.129 mg.258 mg (two tablets once daily)

Oral suspension .50 mg (once daily)

3- valacyclovir (avir)

شێواز و بەکارهێنانی .

tablet.500 mg.1000 mg(every 6 to 12 hours) capsule 500 mg .1000.mg(every6 to 12 hours)

4 .forcarnet (foscavir)

شێواز و بەکارهێنانی.

Solution injection (every 8 to 12 hours)

کاریگەری لەوەکی دەرمانەکانی ئەم گرووپە :-

1-دڵتێکهەڵاتن 2- تا 3- سەریەشە 4- کەمخەوی 5- شەکەتی 6- تێکچونی میزاج

TB.مەرج نیە ✋ کە هەمو کاریگەریەکان لە نەخۆشدا دەربکەوێت

وانەی چوارەم

[دەرمانە دژە کەڕوەکان Anti _ fungal drugs]
کۆمەڵە دەرمانێکن کە بەکاردەهێنرێت بۆ چارەسەرکردنی ئەو هەوکردنانەی کە بە هۆی کەڕوەکانەوە توشی لەش دەبن ، کە توشی ئەم بەشانەی لەش دەبن بە گشتی . [نینۆک ، قژ. و نێوان پەنجەکان. پێست. ڕەحم . و نێو دەم .و نێوو سک .....]

Clotrimazole (otozol)
شێوازو بەکارهێنانیی .
Topical cream and ointment. (every 12 hours) Topical solution (every 12 hours) Vaginal cream (once at bed time) Vaginal tablet (once at bed time) Vaginal suppositorie(once at bed time)

2 itraconazole (conazol)
شێواز و بەکارهێنانی.
Tablet 200 mg (every 12 hours) Capsule 100 mg (every 12 hours)

3. Ketoconazole (fungoral.nyzoral)
شێواز و بەکارهێنانی.
Tablet 200 mg (every 12 to 24 hours) Topical cream and gel (every 12 hours) Shampoo (apply it 4 time per a week for 5 min)

4.fluconazole (fluzol)
شێواز و بەکارهێنانی.
Tablet 50 mg 100 mg 150 mg 200 mg (every 3 day) Capsule 150 mg (every 3 day)
tb.ناکرێت ئافرەتانی دو گیان بەکاری بهێنن

5.Miconazole
شێواز و بەکارهێنانی.
Topical cream (every 12 hours) Oral gel 200 mg (3 to 4 time daily ,or every 6 to 8 hours) Vaginal creams (once at bed time)Vaginal suppositorie 100 mg 200mg. 400 mg .(once at bed time)

وانەی پێنجەمم

[دەرمانە دژە چەوریەکان Lipid_ lowering agent]
کۆمەڵە دەرمانێکن کە بەکاردەهێنرێت بۆ کەمکردنەوەی چەوری خراپ⬇، و زیا کردنی چەوری باش ⬆وە کەمکردنەوەی کۆڵیسترۆڵی لەش⬇. بەمەش دەبنە هۆی ڕێگریکردن و قەدەغە کردنی نەخۆشیەکانی دڵ .

1Atorvastatin (lipitor)
شێواز و بەکارهێنانی.
Tablet . 10 mg .20mg .40mg. 80mg.(once at night)

2Rosuvastatin (crestor)
شێواز و بەکارهێنانی.
Tablet. 5mg. 10 mg.20mg. 40 mg.(once at night)

3Simvastatin (zocor)
شێواز و بەکارهێنانی .
Tablet .5mg 10 mg 20mg. 40mg. 80 mg.(once at night)

4Gemfibrizol (lopid)
شێواز و بەکارهێنانی .
Tablet 600 mg (twice daily, befor meal)

5Fluvastatin (lescol)

شێواز وو بەکارهێنانی.
Tablet 10mg. 20mg. 80 mg (once at night)
کاریگەری لاوەکی دەرمانەکانی ئەم گروپە:-
1. هێڵنجدان2. گێژی 3.سەرئێشە4.ئازاری ماسولکە5. تێکچونی جگەر
وانەی شەشەم ✿
[Anti coagulats ✿دژە خوێن مەینەکان]
کۆمەڵە دەرمانێکن کە بەکاردەهێنرێت بۆ قەدەغە کردنی خوێن مەین ، لە ڕێگای ڕێگریکردن لە کۆبونەوەی خڕۆکە سورەکانی خوێن، کە بەکاردێن بۆ [قەدەغە کردن و ڕێگریکردن لە نەخۆشیەکانی دڵ. وە بۆ ئەوکەسانەی کە دەوالیان هەیە بەکاردەهینرێت تا خوێن مەین ڕونەدات لە قاچەکانا .
1. Warfarin(jantoven) شێواز و بەکارهێنانی .
Tablet. 1mg .2mg.3 mg. 4 mg 5 mg 6 mg 7 mg . 10 mg (once daily)
2. rivaroxaban (xarelto)
شێواز و بەکارهێنانی.
Tablet. 10 mg.15 mg 20 mg (one time daily)
3 . enoxaparin(clexane)
شێواز و بەکارهێنانی.
Subcutaneous injection. 2000 IU.4000 IU. 6000IU.(one to two time daily)
4 .bemiparin (Hibor)
شێواز و بەکارهێنانی.
Subcutaneous injection 2500IU.3500 IU.5000 IU. (once daily)
5. dabigatran (pradaxa)
شێواز و بەکارهێنانی.
Capsule. 75mg .100 mg (very 12 hours)
کاریگەریی لاوەکی دەرمانەکانی ئەم گروپە.
1. هێڵنجدان2. ڕشانەوە3.تا4. خوێن بەربون
مۆربونی پەنجەکانی پێ..5کەمبونەوەی پەڕەکانی خوێن.6 هەڵوەرینی موو.
مەرج نیە ✋ کە هەمووئەو کاریگەریانەە لە نەخۆشدا دەربکەوێت...
وانەی حەوتەم ✿
.[Antiplatelet drugs دەرمانەکانی دژە پەڕەکانی خوێن
کۆمەڵە دەرمانێکن کە بەکاردەهێنرێن بۆ قەدەغەکردنی مەینی خوێن لەڕێگای قەدەغە کردنی کۆبونەوەی پەڕەکانی خوێن ، بەمەش ڕێگری دەکات لە نەخۆشیەکانی دڵ ، و نەخۆشیە دەماریەکان ..
Acetyl salicylic acid (aspirin)
شێواز و بەکارهێنانی.
Tablet .75 mg 81 mg 100 mg 162.5 mg ,300 mg ,325 mg (once daily)
.tbبۆ کەمکردنەوەی ئازار و تاش بەکاردەهێنرێت
Clapidogrel (Plavix)
شێواز و بەکارهێنانی.
Tablet. 75 mg ,300 mg (once daily)
Ticagrelor (Brillinta)
شێواز و بەکارهێنانی.
Tablet .60mg 90 mg (once daily)
Abciximab (reropro)
شێواز وبەکارهێنانی.

Vial for injection (every 12 hours daily)
TB.clopidrogrelناکرێت بۆ ئەم کەسانە بەکاربێت.
1. ئەو کەسانەی کە برینی گەدە یان هەیە .
2. وە کارلێک لەگەڵ ئەم دەرمانانە دەکات وە ناکرێت بە هیچ شێوەیەک پێکەوە بەکاربهێنرێن.
(carbamazepine , cimetidine, omeprazole, refampin, clarithromycin)
لە کارگەریە لاوەکیەکانی دەرمانەکانی ئەم گروپە.
1 خوێن بەربون 2 پەڵەی پێست 3 سەرئێشە 4 تێکچونی هەرس 5 ئازاری سنگ
مەرج نیە✋ کە ئەم کاریگەریانە هەمووی لە نەخۆشدا دەربکەوێت .
وانەی هەشتەم ✿
[Antihypertensive _ drugs✿دەرمانەکانی پەستانی خوێن]
کۆمەڵە دەرمانێکن کە بەکاردەهێنرێن بۆ جێگیرکردنی پەستانی خوێن .
* بەرزی پەستانی خوێن :بریتیە لەو پەستانەی کە خوێن دەیخاتە سەر لولەکانی خوێن، کە لە پەستانی ئاسایی بەرزترە.
*پەستانی ئاسایی خوێن لە مرۆڤێکی پێگەیشتودا لە پیاودا [7/12] و لە ئافرەتدا[7/11]ە
پەستانی نا ئاسایی بە [4/19]دە خەمڵێنرێت .
*کە بەگشتی شەش گرووپ بەکاردەهینرێت بۆ چارەسەرکدنی بەرزی پەستانی خوێن .
A🍃-Angiotensin converting enzyme inhibitors.
*بۆ کەسانی خوار تەمەن 65 ساڵ بەکاردەهێنرێتت
☆بە گشتی بۆ ئەو کەسانە بەکاردەهێنرێت کە زەخت و شەکرەیان پێکەوە هەیە .
*بۆماندوو بوونی دڵ و جەڵتەی دڵیش بەکاردەهێنرێت.
✪ ئەگەر نەخۆش توشی ئەستور بونی لێوەکانی و سوربونەوەی ڕوخسار و کۆخە بو ئەوا پێویستە بگەڕێتەوە لای دکتۆری خۆی
✪ڕێگری دەکات لە لەکارکەوتنی گورچیلەکان لەکاتی توشبون بە شەکرەی جۆری دوو .
Lisinopril (zestril)
شێواز و بەکارهێنانی .
Tablet ,2.5 mg , 5 mg, 10 mg, 20 mg, 30mg, 40mg, (once daily)
Ramipril (tritace)
شێواز و بەکارهێنانی .
Capsule. 2.5 mg ,5mg,10 mg (once daily)
Enalapril (vasotec)
شێواز و بەکارهێنانی.
Tablet, 2.5mg ,5mg 10 mg, 20 mg (once daily)
Captopril (capoten)
شێواز و بەکارهێنانی.
Tablet. 25mg .50mg. 100mg (every 3 to 12 hours)
Perindopril (aceon)
شێواز و بەکارهێنانی .
Tablet, 2mg , 4mg, 5 mg,8mg. 10 mg.(once daily)
بۆ چ کەسانێک بەکارنایات.؟!
1 کەسانێک کە زەختیان زۆر داببەزێت.2 کەسانێک کە هەستیاریان بە و دەرمانانە هەبێت.
3 ئافرەتانی دو گیان 4 تەسکبونەوەی شا خوێنبەر .
کاریگەری لاوەکیان چیە ؟!
کۆکەی تەڕ. سەریەشە. سەر سوڕان. بەرزکردنەوەی ئاستی پۆتاسیوم لە لەشدا.
🍃B.Angiotensin receptor blockers .

✪ بەکاردێت بۆ ئەو کەسانەی کە شەکرەو زەختیان پێکەوە هەیە .
✪بە سودە بۆ ئەو کەسانەی سود لە گروپی یەکەم نابینن.
نەخۆش بە شێوەیەکی کەمتر توشی ئەستور بونی لێوەکانی و سوربونەوەی ڕووخسار و کۆخە دەبێت.
🖋Valsartan (diovan)
شێواز و بەکارهێنانی.
Tablet. 40 mg 80 mg .160mg. 320 mg
🖋Losartan .(angizar)
شێواز و بەکارهێنانی.
Tablet .25 mg .50 mg . 100 mg (once daily)
🖋Telmisartan (micardis)
شێواز و بەکارهێنانی.
Tablet. 20 mg. 40 mg. 80 mg (once daily)
🖋Irbesartan (aprovel)
شێواز و بەکارهێنانی.
Tablet .75 mg .150 mg .300 mg (once daily)
🖋Olmesartan (olmetec)
شێواز و بەکارهێنانی.
Tablet , 5mg. 20 mg.40mg (once daily)
کاریگەری لاوەکی دەرمانەکانی ئەم گرووپە ؟
سەر گێژ بوون . سەر سوران . بەرزبونەوەی ئاستی پۆتاسیۆمی جەستە. شەکەتی . سکچون
هەموو ئەو دەرمانانە ناکرێت بە بێ ڕێنمایی پزیشکی پسپۆر بەکاربهێنرێت، وە ناکرێت بە بێ ڕاچێتە بە نەخۆش بدرێت.

وانەی نۆیەم ❁

[Antihypertensive _drugs ❁دەرمانەکانی پەستانی خوێن]
✿Beta blockers
کۆمەڵە دەرمانێکن کە بەکاردەهێنرێن بۆ چارەسەری :
1.پەستانی خوێن2.ناتەواوی لێدانی دڵ.3. شەقیقە4. زەختی چاوو5. لەرزینی دەست و قاچەکان6.دڵە کوتێ ، ئازاری سنگ
چۆنیەتی کارکردنی ئەم دەرمانانە .؟!
بێتا بلۆکەرەکان کاری هۆرمۆنی [ئیپینیفرین. و نۆن ئیپینیفرین] [ئەدرینالین .و نۆن ئەدرینالین]بلۆک دەکەن.
✪بۆ ئەو کەسانە بەکارنایات کە نەخۆشی شەکرەیان هەیە [چونکە نیشانەکانی نەخۆشی شەکرە دەشارنەوە.]✪پێویستە لە بەیانیاندا بەکاربهێنرێت.
✪بەکارنایات بۆ ئەوکەسانەی کە ڕەبۆیان هەیە.[چونکە بێتا بلۆکەرەکان بۆریەکانی خوێن تەسک ئەکەنەوە.
ناکرێت بە شێوەیەکی لە ناکاو واز لەم دەرمانانە بهێنرێت.
🖋Bisoprolol (concor)
Tablet .5mg. 10 mg (once daily)
🖋Atenolol (tenormin)
Tablet 25 mg 50 mg 100mg (once daily)
🖋Timolol (timol)
Tablet .5mg. 10mg. 20 mg (once daily) Eye drops (every 12 hours)
بۆ زەختی چاو بکاردێت.
🖋Nebivolol (nebelet)

Tablet 2.5 mg 5mg 10mg 20mg

4.✿Thiazide diuretics

کۆمەڵە دەرمانێکن بەکاردێن بۆ .
1.بەرزی فشاری خوێن 2.کۆکردنەوە و دەرکردنی شلە لە کاتی ئاووسان. 3.زیپکە.
4. تێکچونی هۆرمۆنات لە خانماندا ئەستوربونی دەست و قاچەکانن بە هۆی کێشەکانی دڵەوە.
چۆن کاردەکەن ؟!میز پێکردن بە نەخۆش زیا ئەکات لە ڕێکای ڕێگری کردن لە دووبارە مژینەوەی سۆدیۆم و کلۆراید.
✪بەکارنایات بۆ ئەو کەسانەی کە ئەلیکترۆلایتی جەستەیان نزمە.✪بۆ ئا فرەتانی دوو گیان وشیردەر بەکارنایات.✪بۆ ئەوکەسانەی نەخۆشی گاوتیان هەیە بەکارنایات.✪ئەو کەسانەی کێشەی پەکەوتنی گورچیلەیان هەیە.

1.Hydroclorothiazaide (HCT)

Tablet .12.5 mg 50 mg .25 mg (every 12 to 24 hours)Capsule .12.5 mg .25mg 50 mg (every 12 to 24 hours)

2.Indapamide (natrilix) Tablet .1.25 mg , 2.5 mg (once daily)

3.Spironolactone (aldactone)

Tablet 25 mg 50 mg 100 mg (once daily)Oral suspension. 5mg (every 12 hours)

✪وا باشترە کە ئەم دەرمانانە لە بەیانیاندا بخورێن..

وانەی دەیەم ✿ (وانەی کۆتای)

hyprtensive drugs

[calcium channel blockers✿بلۆکەرەکانی کەناڵەکانی سۆدیۆم]

کۆمەڵە دەرمانێکن کە بەکاردەهێنرێن بۆ [بەرزی فشاری خوێن . کەمکردنەوەی داواکردنی ئۆکسجین لەلایان ماسولکەکانی دڵەوە. ئازاری سنگ، زەبحە. شەقیقە ، جەڵتەی دڵ. ناتەواوی لە لێدانی دڵدا. کێشەی خوێن بەرەکانی دڵ]
چۆن کاردەکەن ئەم دەرمانانە ؟![ڕێگری دەکەن لە گواستنەوەی کالسیۆم بۆ ماسولکەکانی دڵ ،، فراوان کردنی خوێن بەرۆکەکان،،،کەمکردنەوەی گرژبونی دڵ،،،کەمکردنەوەی زەخت لە گوێچکەڵەکاندا..]

amlodipine (norvasc)

Tablet . 2.5 mg ,5mg ,10 mg (once daily)

Felodipine(plendil) Tablet 2.5 mg ,5 mg ,10 mg (once daily)

Nifedipine (adalat) Tablet 30 mg, 60 mg ,90 mg (once daily) Capsul 10 mg, 20 mg (every 12 to 24 hours)

Verapamil (isoptin)

Tablet 40 mg 80 mg 120 mg (every 12 to 24 hours)

کاریگەری لاوەکی ئەم دەرمانانە :- دابەزینی زەخت. ئاوسان. قەبزی. سەریەشە.
تێبینی... ناکرێت بە هیچ شێوەیەک بە بێ ڕاچێتەی پزیشکی ئەم دەرمانانە بەکاربهێنرێت.

✿Alpha. 2 . agonists

کۆمەڵە دەرمانێکن کە بۆ دابەزاندنی پەستانی خوێن بەکاردەهێنرێن لە ڕێگای مێشکەوە..

1.Methyl dopa (aldomet)

Tablet . 250mg ,500 mg (every 8 hours)Ampul for injection 50 mg (500 mg in daily)

تێبینی.✪سەلامەتترین دەرمانە بۆ ئافرەتانی دو گیان✪لەرێگای کانۆلاوە لێدەدرێت بۆ ماوەی یەک کاژێر.

Clonidine (catapres)

Tablet .0.1 mg ,0.2 mg ,0.3 mg (every 12 hours)Ampul for injection . 100mcg ,500mcg (every 24 hours)

کاریگەری لاوەکی ئەم دەرمانانە.[وشکبونی دەم . بێهێزی. سەرگێژخواردن.کەمبونی لێدانی دڵ.]